

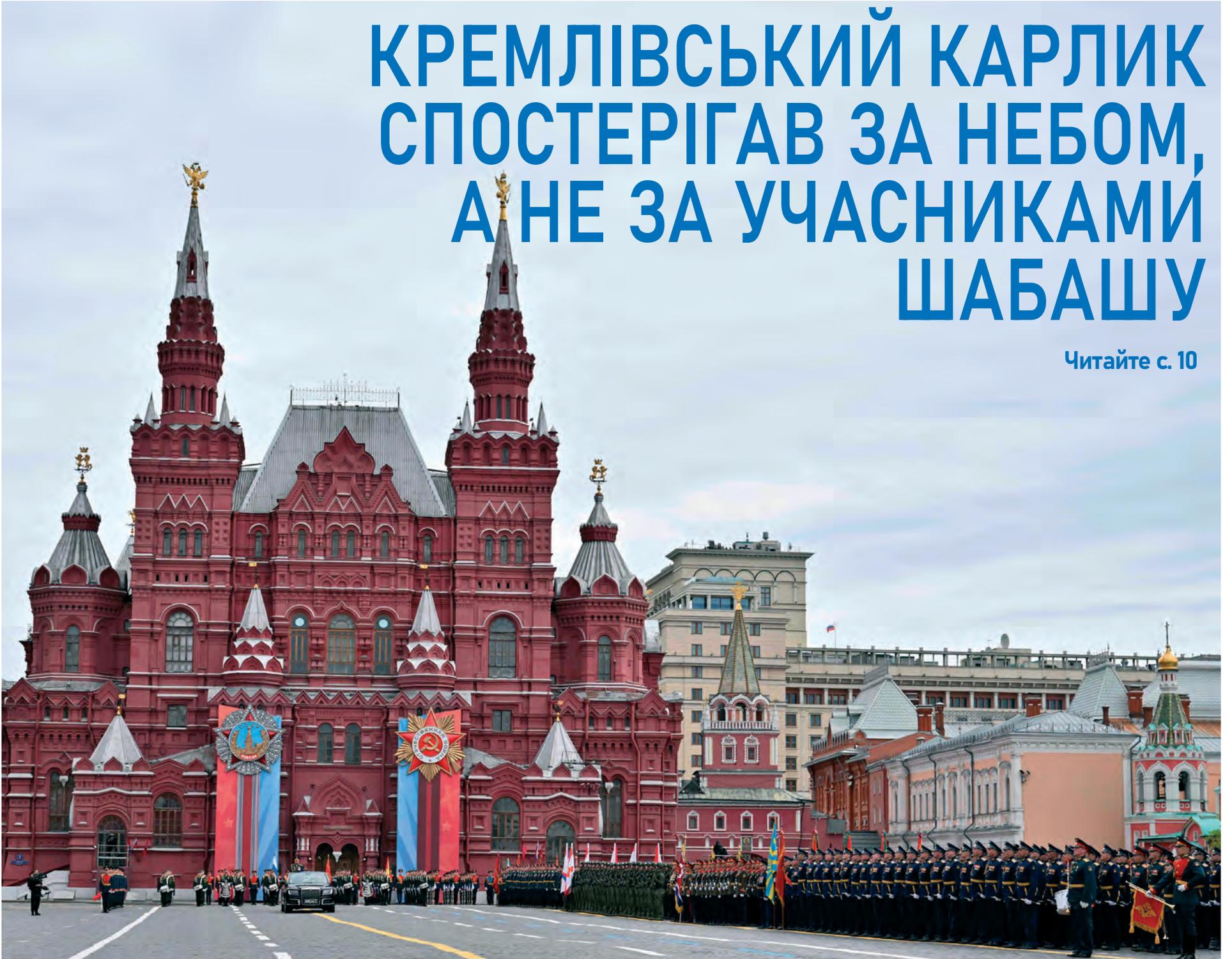

weekly.meest.com

MeestWeekly

КРЕМЛІВСЬКИЙ КАРЛИК СПОСТЕРІГАВ ЗА НЕБОМ, А НЕ ЗА УЧАСНИКАМИ ШАБАШУ

Читайте с. 10

ЄРЕВАН УТІКАЄ ВІД МОСКВИ

РФ утратила ще одного стратегічного союзника

с. 4

ВИХІД ОАЕ З ОПЕК МОЖЕ ЗДЕШЕВИТИ НАФТУ

Подібний прецедент в 1980-х рр. прискорив крах СРСР

с. 13

Over \$2,000 in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНІМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати за своїми близькими та рідними.

215-302-9292

ЄРЕВАН УТІКАЄ ВІД МОСКВИ

РФ утратила ще одного стратегічного союзника

■ Євген Клен

Володимир Зеленський минулого тижня відвідав Єреван, столицю Вірменії, для участі в саміті Європейської політичної спільноти. У заході взяли участь 48 лідерів держав і урядів. Три ключові завдання, які він переслідував: наближення достойного завершення війни — дипломатичні контакти й активізація спільних зусиль задля досягнення миру; прискорення фінансування від Європейського Союзу (ЄС) на суму 90 млрд EUR; зміцнення української протиповітряної оборони й енергетична підтримка — підготовка до опалювального сезону, диверсифікація постачань і співпраця в енергетичній галузі з партнерами.

На зустрічі з Кіром Стармером, прем'єр-міністром Великої Британії, президент України зазначив, що Київ готовий до наступного раунду перемовин у тристоронньому форматі. Він подякував уряду Його Величності за підтримку України та українців, зокрема в питанні боротьби з «тіньовим флотом» Російської Федерації (РФ).

Водночас Сполучене Королівство має намір розпочати перемовини щодо приєднання до кредиту ЄС для України на суму 78 млрд GBP. Ці наміри є ще одним свідченням поглиблення європейських оборонних зв'язків на тлі посилення тиску з боку США. Британський уряд заявив, що додаткове фінансування також може відкрити для британських підприємств можливість задовольнити нагальні потреби України, зокрема в оборонному секторі. Відвідини Стармера стали першим візитом британського прем'єра до Вірменії з часів Маргарет Тетчер 1990 року.

Європейські країни, зокрема Німеччина, Франція та Велика Британія, нещодавно зазнали додаткового тиску з боку Вашингтона після того, як відмовилися приєднатися до війни США й Ізраїлю проти Ірану. «Коли Велика Британія та Євросоюз працюють разом, ми всі отримуємо вигоду — і в ці нестабільні часи нам потрібно йти далі та швидше у сфері оборони, щоб забезпечити безпеку людей», — відзначив глава британського уряду. А Дональд Трамп сказав, що ЄС має час до 4 липня ц. р.

на виконання зобов'язань за торговельною угодою, інакше Сполучені Штати значно підвищать мита на європейські товари, зокрема автомобілі.

Український лідер зустрівся з прем'єр-міністрами Фінляндії Петтері Орпо та Норвегії Йонасом Гаром Стере. Глава фінського уряду наголосив на неприпустимості порушення дронів повітряного простору Фінляндії. Він указав, що, попри підтримку України та розуміння її потреби в захисті, проникнення дронів у фінський повітряний простір є абсолютно неприйнятним.

Президент Зеленський також мав зустріч із Робертом Фіцом, прем'єр-міністром Словаччини. Сторони обговорили подальші візити та засідання: команди вже готують графік взаємних візитів до Києва та Братислави, а найближчим часом відбудеться спільне засідання урядів обох країн. Глава словацького уряду підтримав євроінтеграцію України і пообіцяв допомагати на цьому шляху. Після цієї розмови Фіцо відмовився відвідувати парад 9 травня в Москві.

Своєю чергою Київ покладає надії на Варшаву щодо допомоги в нормалізації стосунків із новою владою Угорщини. Про це повідомив Дональд Туск, глава польського уряду. У розмові з Володимиром Зеленським він торкнувся підготовки до конференції з Міжнародного відновлення України, яка відбудеться в червні ц. р. у Гданську.

Для Польщі важливо, щоб новий прем'єр Угорщини «працював над відновленням повної довіри

між Будапештом і Києвом». «Це стане в пригоді всім у Європі. Тут також покладають надії на Польщу і на мої стосунки з прем'єром Мадяром, гадаю, вони не прорахуються. Незабаром розмовлятимемо з Петром Мадяром у Польщі. Ми обов'язково говоритимемо про відносини між Угорщиною та Україною», — пообіцяв Туск.

З Урсулою фон дер Ляен, президентом Європейської комісії, Володимир Зеленський обговорив європейський пакет підтримки. «Обговорили графік першого траншу, який буде спрямований на спільне виробництво дронів. І домовились активно рухатись у напрямі Drone Deal з ЄС, обміркували деталі такої можливої безпекової співпраці», — поділився український лідер і додав, що готують план кроків, які дозволять створити необхідну безпекову інфраструктуру.

А на зустрічі з Антонію Коштою, головою Європейської ради (ЄР), Зеленський обмінявся поглядами щодо подальших кроків для вступу України до Євросоюзу. «Розраховуємо на відкриття всіх шести перемовних кластерів упродовж цього та наступного місяців. Технічно Україна повністю готова», — констатував він і подякував главі ЄР за підтримку і зусилля в розблокуванні фінансового пакета допомоги на 90 млрд EUR. «Важливо, щоб кошти почали надходити якомога швидше і допомогли Україні підготуватися до зими», — підкреслив президент.

Під час саміту Європейської політичної спільноти

Урсула фон дер Ляен і Володимир Зеленський

відбулася і зустріч у Вашингтонському форматі. Канада, зокрема, виділила чергові 270 млн CAD у межах програми PURL на закупівлю американської зброї для України. Про це оголосив Марк Карні, канадський прем'єр-міністр. Він також запевнив, що вся Канада підтримує Україну, а новий пакет допомоги зміцнить її обороноздатність і закладе основу для процвітання українського народу, коли настане мир. «А він настане», — не сумнівається глава канадського уряду. «Ми вдячні канадським друзям, усьому народу за таку тверду підтримку», — відповів президент України.

Канада стала першою неєвропейською країною, запрошеною на саміт Європейського політичного співтовариства, який проводять двічі на рік з моменту заснування після вторгнення РФ до України 2022 року.

Виступаючи перед учасниками форуму, Карні закликав країни сприймати світ таким, яким він є, а не через призму ностальгії за минулим. «Світ змінюється відразу за кількома напрямками — у технологіях, енергетиці, торгівлі та геополітиці, — відмітив він. — Канада не має наміру миритися зі світом, де правлять сила й ізоляціонізм, а подібні са-

мити — свідчення того, що альтернатива існує».

«Це літо буде моментом, коли Путін вирішуватиме, що робити далі: розширювати цю війну чи переходити до дипломатії», — підсумував саміт Володимир Зеленський. Цей саміт став значним дипломатичним успіхом для України та її партнерів, викликавши роздратування в Москві. Захід, зокрема, підкреслив віддаленість деяких пострадянських країн, як-от Вірменія, від російського впливу та зміцнив єдність Європи у підтримці України.

Марія Захарова, речниця Міністерства закордонних справ РФ, різко розкритикувала проведення саміту Європейської політичної спільноти у Єревані, стверджуючи, що Вірменію втягують в «антиросійську орбіту» ЄС. Вона звинуватила Єреван у порушенні обіцянок не діяти проти РФ та попередила про негативні політичні й економічні наслідки через зближення з Європою і прийом Володимира Зеленського.

А Юрій Ушаков, помічник президента РФ, заявив, що продовження тристоронніх перемовин у форматі США—Україна—Росія недоцільне, поки Київ не виведе свої війська з контрольованої ним частини Донбасу.

MeestWeekly

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc. President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation. The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа». Виходить щочетверга (52 рази в рік). Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бєсяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.,
Адміністрація: 600 Markley Street, Port Reading,
NJ 07064. Tel.: 1 732 634 1517
E-mail: newspaper.usa@meest.com.
Сайт: https://weekly.meest.com/us

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342, 1 732-634-1517

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: \$85/year,
\$55/half of year.

Ціна одного числа договірною.
Поштова доставка
у США: \$85/рік, \$55/пів року.

Please, pay your subscription to:
Чеки й грошові перекази висилати:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних агенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, УНІАН, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТЧН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

НЕВІДВОРОТНЕ ПОКАРАННЯ

Трибунал за злочини РФ має запрацювати ще цього року

■ Євген Клен

Російські військові закатували в полоні 375 українців. Їхні тіла повернули з ознаками тортур, виснаження та ненадання медичної допомоги. Про це розповів Богдан Охріменко, керівник секретаріату Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими.

За його словами, українські правоохоронні органи фіксують усі такі випадки й передають інформацію про це до Міжнародного кримінального суду (МКС). Адже, згідно з Женевською конвенцією, Російська Федерація (РФ) несе відповідальність за життя і здоров'я полонених, яких утримує.

ЗАДЛЯ СТАЛОГО МИРУ

Тим часом Чеська Республіка (ЧР) стала ще однією країною, що підтримала Розширену часткову угоду стосовно керівного комітету Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. Про це повідомив Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України. Перед ЧС про намір долучитися до угоди заявили Португалія, Ісландія, Республіка Польща (РП), Франція, Швеція та Норвегія. Глава українського зовнішньополітичного відомства наголосив на продовженні роботи зі збирання підписів інших країн як у межах Ради Європи, так і поза її юрисдикцією, закликаючи всі держави долучитися до глобальних зусиль задля встановлення справедливості. «Злочинці в Москві повинні усвідомити, що правосуддя неминуче. Від звичайних російських виконавців до вищого військового та політичного керівництва. Підзвітність має вирішальне значення для міцного миру», — підкреслив він. А Ірина Мудра, заступник голови Офісу президента України (ОПУ), закликала долучатися тих учасників Core Group, які й досі не зробили цього кроку.

Формальні процедури для винесення на голосування угоди щодо створення спецтрибуналу для РФ за злочин агресії проти України вже виконано. «Із 17 підтвердженнями

готовності ми офіційно перетнули юридичний мінімум необхідної кількості країн-членів Ради Європи, необхідний для винесення угоди на голосування», — зазначив Сибіга. — Злочинці у Москві мають усвідомити, що притягнення до відповідальності — неминуче. Від пересічних російських «виконавців» до найвищих військових чинів і політичного керівництва. І відповідальність українців важлива для сталого миру».

«Кожне таке рішення наближає Трибунал до реальності. Крок за кроком будуємо механізм, що має забезпечити відповідальність за злочин агресії», — констатувала п. Мудра і назвала повний список учасників угоди: Коста-Рика, Хорватія, Естонія, Німеччина, Латвія, Литва, Люксембург, Румунія, Молдова, Нідерланди, Норвегія, Словенія, Іспанія, Швеція, Фінляндія, Україна, Сполучене Королівство, Португалія, Ісландія, РП, Франція, ЧР.

Вона відзначила, що Україна глибоко цінує готовність партнерів допомагати просувати цей процес на практиці. «Україна знову закликає інші держави приєднатися до цих зусиль. Широка участь має значення — кожна нова держава зміцнює цей процес і наближає справедливість. Це більше, ніж Україна, і більше, ніж Європа. Ідеться про те, чи матимуть війни агресії наслідки»,

— підсумувала заступник голови ОПУ.

Остаточне рішення мають ухвалити 14—15 травня ц. р. на засіданні Комітету міністрів Ради Європи в Кишиневі (Молдова). Київ очікує, що Спецтрибунал щодо РФ почне працювати вже 2026-го.

ЄП ПІДТРИМУЄ

Водночас Європейський парламент (ЄП) підтримав якнайшвидший запуск Спецтрибуналу щодо злочину агресії РФ проти України та закликав усі держави-члени Європейського Союзу (ЄС) приєд-

нової злочини, злочини проти людяності й інші міжнародні злочини.

«Європарламент підкреслює, що відповідальність має поширюватися на всіх, хто спрямовував або уможлиблював злочин агресії, включно з високопоставленими політичними, військовими та судовими діячами; у цьому зв'язку наголошує, що така відповідальність має також поширюватися на суддів Конституційного суду Російської Федерації та членів Державної думи, чий рішення санкціонували анексію українських територій і тим самим

прямо сприяли уможливленню злочину агресії», — відмітили в документі.

Також євродепутати висловили повну підтримку розслідуванню Міжнародного кримінального суду щодо ймовірних воєнних злочинів, злочинів проти людяності або геноциду, скоєних в Україні. Вони нагадали державам-членам про їхні зобов'язання за Римським статутом арештовувати й передавати осіб, щодо яких МКС видав ордери на арешт, якщо такі особи потраплять на їхню територію.

Окремо ЄП висловив «крайне занепокоєння» санкціями США проти МКС, його прокурорів, суддів і працівників. Там акцентували, що такі дії підривають поточну слідчу та прокурорську роботу суду і є серйозною атакою на міжнародну систему правосуддя.

У документі також нагадали, що у квітні ц. р. Росія здійснила безпрецедентно велику кількість атак проти України, унаслідок яких загинуло щонайменше 75 цивільних і більше ніж 400 людей було поранено.

ЄП повторив свою вимогу до РФ негайно, повністю та безумовно припинити напади на цивільне населення і цивільну інфраструктуру, вивести всі військові сили з міжнародно визнаної території України, припинити примусові депортації та незаконні усиновлення, припинити застосування тортур і нелюдського поводження, а також звільнити й повернути всіх затриманих, викрадених і незаконно усиновлених цивільних осіб.

СВОЇ В МКС

Своєю чергою в Україні визначили кандидатів на посаду судді МКС. За словами Ірини Мудрої, добір кандидатів провели через відкриту конкурсну процедуру. «За результатами розгляду комісія відзначила високий професійний рівень учасників, глибоке знання міжнародного права, практики МКС, Римського статуту, а також належні стандарти доброчесності та фахової підготовки», — зазначила вона і назвала кандидатів: Лев Кишакевич — основний кандидат; Оксана Сенаторова — резервний кандидат.

Лев Кишакевич — суддя Верховного Суду з багаторічним професійним досвідом і ґрунтовною правничою практикою. А Оксана Сенаторова — одна з найвідоміших українських фахівців у сфері міжнародного кримінального права, яка багато років працює з питаннями міжнародної відповідальності, міжнародних злочинів і захисту жертв війни.

«Україна проводить процедуру висунення кандидата до МКС у межах установлених термінів і відповідно до визначеної процедури. Для України це питання не формальне. Ідеться про можливість присутності українського судді в одному з ключових міжнародних судових інститутів у час, коли наша держава щодня бореться за справедливість, відповідальність і верховенство міжнародного права», — резюмувала заступник голови ОПУ.

СУСПІЛЬСТВО (БЕЗ) ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

■ Роман Лехнюк

Сучасне українське суспільство на всіх його рівнях — це контрасти та перепади, яким позаздрять проєктанти навіть найекстремальніших «американських гірок». Чимало українців ціною власного життя та здоров'я захищають нашу країну і людей від цинічного й аморального російського агресора. Інші ж активно волонтерять, розвивають бізнес або виховують молоде покоління, щоб воно розуміло, чому й заради чого все це відбувається.

Та в кожній медалі є дві сторони, і ця — не виняток. Частина українців обрала для себе давній і дуже шкідливий український принцип «моя хата скраю». Вони створили уявну зону внутрішнього комфорту, вимурувавши стіни з відмовок. Мовляв, війна почалася, бо політики не домовились; хай спершу депутати і їхні діти воюють; втечу за кордон, бо держава така-сяка тощо. При цьому, наче папуги, повторюють слово «конституція», якої абсолютна більшість із них ніколи не читала, тим паче розділів про обов'язки громадян України.

Убивство військового у Львові може шокувати — адже серед білого дня громадянин України вбив військовослужбовця Збройних сил України (ЗСУ), не Російської Федерації (РФ). Але лише на перший погляд. Адже це просто чергова, хоч і трагічна, ланка в довгому ланцюзі самовпевненої безвідповідальності частини громадян України, які під впливом рашистів і власного невігластва головним ворогом вважають не РФ, а своїх військових, при цьому безтямно радіючи та зловтішаючись.

Можна довго перелічувати недоліки сучасної української держави: корумпованість, неефективність, непотизм і чимало іншого. Та в пошуку виправдань для власної нищоти

дехто з українців забуває, що навіть недосконала власна держава краща за чужу. Тим паче таку, що має на меті знищення українців як свідомої національної спільноти. Так само забуває, що держава — це не лише президент, депутати чи міністри. Це всі громадяни. Адже латинське Res Publica означає ніщо інше, як «справа громади». Справа, що охоплює і права, й обов'язки. Якщо забрати один із цих складників — система зруйнується. Якщо критична частина громадян відмовляється від своїх обов'язків — вона також зазнає фіаско. Тоді кепсько буде всім.

Зручно забувати й те, що українські політичні еліти не прислані з Марса, не підкинуті масонами чи ілюмінатами. Українські виборці самі обирають президента, народних і місцевих депутатів, керівників міст, містечок і сіл. Тому також відповідальні за цей вибір. Звідки в Україні візьметься зріла, свідомі, державницька політична еліта, якщо чимало виборців прагне обирати власне відображення — безвідповідальних популістів, яких цікавить лише їхній комфорт і вигода?

Тож нема чому дивуватися, що наша влада вже чотири роки ігнорує проблему мобілізації. Після вичерпання хвилі добровольців 2022 року немає інших способів поповнення лав ЗСУ, крім мобілізації. Щоб

вона відбувалася більш ефективно, треба чітко прописати всі алгоритми, зокрема, правові обмеження для тих, хто ухиляється від виконання обов'язку захищати власну країну. Жодна мобілізація в жодній країні ніколи не мала суто добровільного характеру. Це неприємна, проте аксіома. Але оскільки розв'язання справжніх проблем з непопулярним серед частини наших співгромадян процесом мобілізації не додасть електоральних симпатій, то владі простіше робити вигляд, що вона сама якось вирішиться.

Легше здобути популярність, роздаючи «кешбеки» та інші «еБачки» втішеним масам, які через власну обмеженість не розуміють катастрофічних наслідків такого дикого популізму. А втім, плебс у Стародавньому Римі також не задумувався про складні матерії під час роздач безплатного зерна. Знання історії в сучасних і українських, і геополітичних реаліях взагалі змушує почуватися фаталістично. Усі ці події раз по раз викликають ефект дежавю і нестримне

бажання цитувати другого президента незалежної України: «Це ж було вже!».

Понад сто років тому видатний галицький політик і педагог Олександр Барвінський писав про «дикий дух давньої черні», який у критичні хвилини нашої історії так часто стає на заваді українській нації та державності. Козацька галота, що зіграла фатальну, воістину руйнівницьку роль у занепаді козацької держави і її поглинанні Московією, без сумніву вважала свої мотиви до внутрішніх чвар і колотнечі виправданими та справедливими. Як і тисячі гордих і не дуже отаманів часів Української революції 1917–1921 рр. Але навіть мінімального знання української історії має вистачати, щоби пам'ятати наслідки. Наслідки, за яких свобода ставала анархією, а зосередженість на власних бажаннях і потребах неминує призводила до поразок і трагедій. Чимало гордих козаків і отаманів, які вставляли палки в колеса власним поведирям і державності, якщо й не стали кріпаками самі, то багато в чому забезпечили таку долю своїм нащадкам.

Не менш важливо пам'ятати й про долю тих лідерів, які в критичні миті дбали не про державу і її людей, а про власне еґо та популярність серед неосвічених і вкрай непослідовних мас. Достатньо згадати бодай лідерів Української Центральної Ради чи Директорії, які в гонитві за симпатіями селян суттєво спричинилися до власної підсумкової поразки перед реальністю більшовицької безжалісності.

Хочеться вірити, що ті українці, які воліють «не дивитися вгору» і так залято радіють убивству українського військовика власним співгромадянином, колись прозріють. Бо зусиль свідомої та ініціативної частини українського суспільства може й не вистачити, щоб захистити нас усіх і нашу спільну державу. Особливо коли чимало громадян, а часто і влада, замість допомоги лише шкодять у цій справі. Віра, хай і позбавлена раціонального ґрунту, — це все, що залишається. Бо майбутнє, у якому «дикий дух черні» знову знищить власну державу на радість Росії, насправді це відсутність майбутнього.

■ Юрій Луценко

«Зараз ми всі маємо об'єднатися навколо чіткої вертикалі, яку очолює президент України. Іншого варіанта не існує. Усе інше приведе нас просто до катастрофи», — повідомив Кирило Буданов, керівник Офісу президента України. І це

Об'єднуються навколо цінностей і армії, а не навколо ідола

відверто засмучує. Бо це не просто ритуальна фраза керівника офісу президента. Це маркер.

Об'єднуватися навколо вождя закликали всі авторитарні режими. Молотов, СРСР: «Наше діло праве, перемога буде за нами —

під керівництвом товариша Сталіна». Герінг, Німеччина: «У нас є лише один фюрер, і ми слідуємо за ним беззастережно». Суньєр, Іспанія: «Усі об'єднані під проводом Каудільйо». Лінь Бяо, Китай: «Ми повинні об'єднатися навколо голови Мао як центру». ЦТА, Північна Корея:

«Весь народ Кореї згуртований навколо товариша Кім Чен Іра як навколо сонця нації». Нічого подібного ви не знайдете в закликах до єдності заради перемоги у Великій Британії чи США часів Другої світової. Бо в нормальних демократичних суспільствах вільні

громадяни об'єднуються навколо цінностей та армії. А не навколо поклоніння будь-якому ідолу. Тим більше — навколо його вертикалі. Від якої регулярно чекаємо то каву в Криму, то 3 тис. ракет, то власного виробництва протиповітряної оборони.

ПРАВДА ЧИ МАНІПУЛЯЦІЯ?

У мережі поширюють інформацію про рекрутинг українських жінок

■ Мирослава Бзікадзе

Тему мобілізації жінок не раз підіймали в українському суспільстві ще від самого початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації (РФ). Та особливо вона стала актуальною на тлі нещодавньої помилки в базі «Оберіг», через яку туди внесли дані сотень українок. І хоча ніяких нових змін не передбачається, важливо розуміти, хто з жінок є військовозобов'язаною і хто може потрапити під мобілізацію в екстреному випадку.

ЖІНКИ В РОЗШУКУ

Ярослав Захарченко, прокурор Київщини у 2014—2025 рр., нещодавно заявив, що в Україні в розшуку за порушення військового обліку перебуває понад 2 млн громадян України. І серед тих, кого оголосили в розшук, є більш ніж 30 жінок. «У нас уже жінок оголошують у розшук. Завтра дітей оголошуватимуть. А вони не мають апіорі перебувати там, згідно із законодавством», — зазначив він. Правник припустив, що реальний показник може бути ще більшим.

Оливи у вогонь також підлила інформація про те, що киянку Ірину Харациді-Логінову безпідставно внесли до Реєстру військовозобов'язаних та оголосили в розшук. Жінка не має ні медичної, ні фармацевтичної освіти і не зверталась до територіального центру комплектування та соціальної підтримки (ТЦК). Вона працює керівником відділу кадрів в одній з компаній. Торік, коли подавала звітність до Міністерства оборони щодо військовозобов'язаних, побачила і свої дані. «Подумала, можливо, це просто помилка, я якось випадково там опинилася, то й не переймалася», — поділилася Ірина.

Але в застосунку «Резерв+» було вказано, що вона солдат, категорія обліку військовозобов'язаних від клубів і бібліотек, художник. Також там були дані про пройдено військово-лікарську комісію 20-річної давности. За пів року Ірині зателефонували з одного з районних ТЦК у Харкові (там колись навчалася). «Дільничний сказав, що Національна поліція подала мене в розшук, бо ховаюся від мобілізації», — розповіла вона.

Упродовж кількох місяців киянка намагалася довести, що її безпідставно внесли до Реєстру військовозобов'язаних. Урешті Ірину таки зняли з розшуку, але встановлення на облік незаконним не визнали. Тепер вона домагається, щоб її зняли з обліку, звертаючись до суду.

Олег Берестовий, начальник Головного управління інформаційних технологій Міністерства оборони України (МОУ), пояснив, що «Резерв+» відображає інформацію з Державного реєстру військовозобов'язаних. Записи потрапляють туди або з паперових карток ТЦК, або з інших державних баз.

НАСАМПЕРЕД — ВЛАСНЕ БАЖАННЯ

У Сухопутних військах Збройних сил України (ЗСУ) запевняють, що не готуються до мобілізації жінок і не розробляють жодних механізмів, спрямованих на це. Там указали, що в законодавстві України не відбулося жодних змін щодо регулювання цього процесу. Жінки можуть долучитися до ЗСУ винятково за власним бажанням, а на військовий облік мають ставати лише громадянки з медичною та фармацевтичною освітою. «Командування Сухопутних військ проведено службове розслідування. Було виявлено, що хибна інформація була внесена в систему «Оберіг» 2021 року. Також шляхом додаткового вивчення фактів формування окремих номерів записів у системі виявили низку аналогічних випадків», — повідомили військові.

Водночас змінити таку інформацію у відповідному ТЦК неможливо. Адже в системі відсутня технічна реалізація можливості

знищення відомостей про громадян України, які не є призовниками, військовозобов'язаними та резервістами.

Тож командування Сухопутних військ звернулося до Генерального штабу (ГШ) ЗСУ та МОУ з низкою пропозицій, що мають усунути прогалини та недоліки в системі «Оберіг».

ДОБРОВОЛЬНИЙ РЕКРУТИНГ

Нині через рекрутингові центри до війська приєднується 10 % від загальної кількості набраних людей. Причому кожен п'ятий кандидат — жінка. Про це розказав Михайло Баннов, начальник відділу координації діяльності центрів рекрутингу МОУ. «Система рекрутингу дозволяє кандидату самостійно обрати підрозділ та посаду за своїми навичками й уміннями для проходження військової служби. Також доволі дієвою є програма «Контракт 18—24», — констатував він.

Станом на березень ц. р. у ЗСУ служить більш ніж 75 тис. жінок, із яких понад 55 тис. — військовослуж-

бовці. Кількість жінок в армії зростає щороку. Більше як 5,5 тис. жінок безпосередньо беруть участь у бойових діях, а близько 11,5 тис. є офіцерами. 2026-го в українському війську стало на 7 тис. захисниць більше, ніж 2025 року, поінформував Олександр Сирський, головнокомандувач ЗСУ.

Він розповів, що за 12 років російської війни 1 705 захисниць ЗСУ відзначили державними нагородами за високий професіоналізм, особисту мужність, відвагу та непохитність у бою. П'ять жінок-військовослужбовців отримали найвище звання «Герой України», три з них — посмертно.

«Українські жінки — це воїни, командири, медики, зв'язківці, розвідники, волонтери. Вони пліч-о-пліч із чоловіками захищають державу, рятують життя, навчають, лікують, забезпечують та підтримують. Сьогодні українська жінка — це символ гідності, відваги та любові до Батьківщини», — наголосив генерал.

А за словами Оксани Григор'євої, радника з ген-

дерних питань ГШ ЗСУ, за останні два роки кількість жінок-офіцерів у війську значно зросла. Ще на початку 2023-го таких було 4 %, тепер — уже 21 %.

Із 2019 року в ЗСУ є жінки-військовослужбовці, які отримали первинне звання та пішли служити за спеціальністю і вже мають звання майора або капітана. А втім, щодо розвитку кар'єрного зростання жінок в ЗСУ все ще залишаються проблеми. Зокрема, в українському війську немає жодної жінки — бойового генерала. «Бо вони не пройшли ще свій тактичний, оперативний, стратегічний рівень освіти. І не командували бригадами», — пояснила Григор'єва.

І додала, що значний ріст жінок у війську відбувся за час повномасштабного вторгнення. Нині в ЗСУ є жінки командири взводів, командир військової частини, командир батальйону в територіальній обороні. Також вона відмітила, що є багато жінок-військовослужбовців, яких навчатимуть для того, аби стали командирами батальйонів у своїх бойових частинах.

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

Федір Веніславський, член Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки: — Питання призову військовозобов'язаних жінок було вирішене парламентом шляхом чіткої імперативної норми закону, тому що до моменту ухвалення закону про вне-

сення змін до деяких законів України щодо військового обліку і військової служби постановою Кабінету Міністрів України було передбачено, що жінки можуть бути мобілізовані лише за їхньою добровільною згодою. Тобто жодного примусу не було. Оскільки це питання стало

предметом політичних маніпуляцій, парламент вирішив чітко й однозначно розставити крапки на законодавчому рівні. У законі передбачено, що жінки стають на військовий облік та мобілізуються винятково за їхньою добровільною згодою на кожному етапі.

■ Євген Клен

Заданими Reuters, за два роки Кремль витратив на тимчасово окуповані території (ТОТ) України втричі більше, ніж на 20 регіонів Російської Федерації (РФ).

Із 2024-го по 2026 рік Москва виділила на інфраструктуру частини Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей 12 млрд USD. Кароліна Хірд, експерт американського Інституту вивчення війни (ISW), вважає: масштаби інвестицій свідчать про те, що Кремль не планує повертати ці території України.

ГРОШІ НЕ ПОТРІБНІ?

Працівникам місцевих підприємств місяцями не виплачують заробітну плату. «Захоплені українські стратегічні підприємства опинилися на межі колапсу. Замість обіцяного «розквіту» працівники місяцями не бачать грошей. На «Луганськвугіллі» й «Антрациті» борг сягнув 169 млн RUB. На шахті «Довжанська-Капітальна» люди не отримують виплат ще з грудня 2025 року», — поінформував Центр національного спротиву (ЦНС). У Бердянському морському порту 268 працівників чекають на виплату більш ніж 20,5 млн RUB. На межі зупинки перебуває і Алчевський металургійний комбінат.

Працівники вугільних шахт в окупованій частині Луганщини заявили про масові скорочення через банкрутство компанії-власника та відсутність належних виплат. На початку січня ц. р. робітників повідомили про скорочення протягом двох місяців, а в березні копальні закрилися, проте зарплату за відпрацьовані 2026-го дні так і не виплатили. У самій компанії сказали, що погасити борги планують «при надходженні коштів на рахунки підприємства». Труднощі виникли насамперед через те, що банки перестали видавати кредити. Тож намагаються продати вже добуте вугілля зі складів.

Місцеві жителі також украй незадоволені російською банківською системою. Зокрема, торік кількість відповідних скарг зросла на 75,5 %, порівнюючи з 2024 роком. Більшість звернень стосувалася неправомірного блокування карток.

ВАЛІЗА БЕЗ РУЧКИ

Окупація України помітно дорожчає для Путіна

У ключових містах ТОТ Запорізької області — Мелітополі та Бердянську — припинили роботу системи для карток розрахунків, що породило масштабні труднощі в повсякденному житті населення. За даними ЦНС, загальний збій у банківській інфраструктурі фактично паралізував платежі в найважливіших сферах: громадський транспорт —

« Загальний збій у банківській інфраструктурі фактично паралізував платежі у найважливіших сферах »

термінали не приймають оплату, що обмежує пересування містом; аптеки та магазини — жителі не можуть придбати ліки й продукти першої необхідності за допомогою карток; доступ до коштів — тисячі людей фактично залишилися без грошей, оскільки окупанти тривалий час примусово переводили всі виплати на російські банківські картки для тотального контролю.

Нездатність окупаційної влади забезпечити функціонування базової інфраструктури змусила ринки та крамниці перейти винятково на готівкові розрахунки. Це спричинило великі черги біля небагатьох банкоматів, які ще працюють, і пунктів видачі готівки. Зв'язок з російськими банківськими сервісами залишається нестабільним, а терміни повного відновлення їхньої роботи — невизначені.

УКРАЇНЦІВ ГЕТЬ

Тож у чоловіків єдиний шлях — в окупаційне військове та на «утилізацію». На окупованій частині Запорізької області ворог посилив примусову мобілізацію через затримання на вулицях і перевірки документів. У Бердянську чоловіків везуть до комендатур, де через психологічний тиск і погрози кримінальними справами змушують підписувати контракти з Міністерством оборони РФ. «Цю схему «добровільної» служби під конвоем, яку раніше відкатали в Росії,

тепер масштабують на всі ТОТ», — зауважили в ЦНС.

У тимчасово окупованому Луганську також послали примусову мобілізацію. У Луганській обласній військовій адміністрації зазначили, що в громадських місцях збільшилась кількість патрулів. Автовокзал перекрили в кількох місцях. Ретельно перевіряють усіх чоловіків — водіїв, пасажирів, перехожих. Особлива увага — особам віком до 30 років.

Керівників закладів вищої освіти (ЗВО) на ТОТ України зобов'язали відправити на контрактну службу в армію РФ щонайменше 2 % студентів. Про це сповістив рух спротиву «Жовта стрічка». Відповідна агітація вже почалася в Донецькому національному технічному університеті. До неї залучають представників адміністрації та викладачів, які обіцяють охочим пільги — переведення

« До 2045 року Кремль планує переселити на ТОТ України понад 100 тис. росіян »

на бюджет чи «полегшене» отримання диплома після служби. При цьому керівництву ЗВО погрожують звільненням у разі невиконання показників.

А РОСІЯН ЗАМІСТЬ НИХ

До 2045 року Кремль планує переселити на ТОТ України понад 100 тис. росіян, зазначили в так званих планах розвитку Луганської, Донецької, Запорізької та Херсонської областей. Загалом таких планів 15, і є ще десять проектів планування територій окупованих регіонів. Розроблені проекти передбачають створення та реконструкцію об'єктів промисловості й соціальної інфраструктури. Зокрема, мають звести 13,11 млн кв. м нового житла, 168 дитячих садків, 24 школи, дві поліклініки та сім спортивних об'єктів.

Крім того, передбачено будівництво та реконструкцію понад 3 270 км автомобільних доріг і вулично-до-

рожньої мережі, майже 430 км залізничних колій і 19 станцій, морських яхтових марин і причалів, а також реконструкцію чотирьох летовищ. До переліку нових об'єктів входять вісім підприємств машинобудування, 15 із виробництва будівельних матеріалів, шість об'єктів видобувної промисловості й підприємства з переробки териконів. Загалом у реалізації проектів планують задіяти 225,4 тис. осіб.

За даними терористичної організації «Донецька народна республіка» (ДНР), станом на 1 березня 2022 року на підконтрольній їй території проживало менш ніж 2,2 млн осіб. Терористична «Луганська народна республіка» (ЛНР) на ту саму дату оцінювала чисельність свого населення в 1,39 млн осіб. Офіційних даних щодо населення окупованих частин Херсонської та Запорізької областей не оприлюднювали.

Херсонщину ж Москва планує заселити «ветеранами спеціальної воєнної операції» (СВО), констатувала Східна правозахисна група. «Новий етап колонізації: під виглядом «соціальної програми» окупаційна влада планує роздавати землю та житло «ветеранам СВО», заселяти ними прикордонні території та формувати з них резерв для армії РФ. Самі ж ініціатори заявляють, що це аналог козацьких ліній XVIII—XIX ст.», — указано в повідомленні.

За словами правозахисників, у такий спосіб

« Рашисти будують на ТОТ «цифрову фортецю», де інтернет став інструментом цензури й тотального контролю »

відбувається створення військової контрольованої зони за рахунок цивільного населення. При цьому йдеться про цілеспрямовану зміну демографічного складу регіону, закріплення окупації через заселення лояльними до РФ людьми та перетворення прикордоння на постійно милітаризований простір.

«Це гібридна військова стратегія заселення», — наголосили правозахисники.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ «ДИВА»

Нині на ТОТ загарбники системно обмежують доступ до західних соціальних мереж — Instagram, Facebook та X. Під заборону потрапили й незалежні медіа та VPN-сервіси. А спроби обійти обмеження суворо відстежують. Головним інструментом контролю стала система ТСПУ. «Це технічні засоби протидії провозам, установлені в провайдерів. Система дозволяє централізовано фільтрувати весь трафік. Вона блокує сайти в реальному часі без відома користувачів», — пояснили в ЦНС.

Відтепер інтернет на ТОТ перетворюється на закриту екосистему. Основними джерелами інформації залишаються лише підконтрольні Кремлю ресурси. Тоді як альтернативний погляд повністю витісняють. Контент фільтрують ще до того, як він потрапить до споживача. Найдужче страждає молодь, яка втрачає зв'язок із глобальним світом. Освітні та культурні ресурси замінюють локальними пропагандистськими аналогами, які формують викривлену картину реальності.

У ЦНС підкреслили, що рашисти будують на ТОТ «цифрову фортецю», де інтернет став інструментом цензури й тотального контролю. «Це середовище маніпуляцій, а не вільного обміну думками», — додали підпільники.

Крім того, під виглядом «науково-технічної творчості» дітей на ТОТ навчають керувати дронами, програмувати системи навігації та розпізнавати військову техніку. Перехоплені документи з Луганщини свідчать, що ще три роки тому так зване міністерство освіти ЛНР зобов'язало школи відправляти учнів 5—11 класів на фестиваль #БезпілотніРішення. Там дітей вчать програмувати контролери Raspberry Pi, працювати з OpenCV, неймережами та розпізнавати військову техніку — навички, які мають пряме бойове застосування. У школах вже офіційно ввели підручник із безпілотних літальних апаратів, який інтегрували в предмет «Труд». За даними ISW, такими програмами вже охоплено більш ніж 10 тис. українських підлітків, а до занять залучають дітей від восьми років.

УКРАЇНА І ЄС ЗМУСИЛИ НЕ ПОТУРАТИ АГРЕСОРУ

Ізраїльські імпортери зрікаються краденого росіянами зерна, побоюючись санкцій

■ Ігор Голод

Уже дві ізраїльські компанії відмовилися від зерна з окупованих портів, яким ласували раніше.

УНИКАЛИ АРЕШТУ

Ізраїльська компанія повідомила Dizengoff Trading, що вже не замовлятиме крадене росіянами на окупованих теренах України зерно. Адже напередодні Київ подав скаргу до ізраїльської поліції на компанії, яких уважає причетними до імпорту краденого збіжжя.

Згідно зі скаргою, Dizengoff отримала приблизно 16,5 тис. т краденої української пшениці. Її спершу завантажили в окупованих портах на балкери Leonid Pastrikov і Fedor. А ті передали зерно на якійсь стоянці в Керченській протоці балкеру Abinsk, який розвантажився в ізраїльському порту Хайфи 12 квітня.

У скарзі правоохоронцям зазначено, що постачальником зерна була російська компанія Strategic Grain Management, зареєстрована в Об'єднаних Арабських Еміратах. Журналісти видання Haaretz отримали супутникові знімки, які підтверджують, що Leonid Pastrikov і Fedor перебували в окупованих портах у дати, які зазначені українською стороною.

Перед тим прийняти крадене росіянами зерно відмовилася ізраїльська компанія Zinziper.

Тож балкер Panormitis зі 6 201,56 т пшениці і 19 043,73 т ячменю був змушений покинути територіальні води Ізраїлю. Відтак в Офісі генерального прокурора України констатували: «Така поведінка може свідчити про усвідомлення ризику кримінального провадження і арешту».

Та українцям не одразу вдалося домогтися усвідомлення ризиків махлярами. Перед прибуттям Panormitis до Хайфи документи на вантаж оформили в російському порту Темрюк, куди Pestrikov прийшов з окупованого Бердянська вже завантаженим. Haaretz поінфор-

мувала, що крадене українське зерно на той час вивантажили чотири кораблі.

Тож Міністерство закордонних справ (МЗС) України викликало посла Держави Ізраїль для вручення йому ноти протесту й вимоги вжити відповідних заходів. «Дипломатичні відносини, особливо між дружніми країнами, не ведуть у Twitter чи в медіа. Обвинувачення — не докази. Доказів, що підтверджують обвинувачення, не надали, — відгукнувся не це Гідеон Саар, міністр закордонних справ Ізраїлю. — Питання розглянуть. Ізраїль дотримується верховенства права з незалежною системою правосуддя, і всі ізраїльські органи діятимуть відповідно до закону».

ПРЕЦЕДЕНТ

«На перший погляд ця відповідь відображає позицію досвідченого політика, який пояснює менш досвідченому колезі, як діяти в делікатній ситуації. Якби тільки не прецедент попереднього корабля, що перевозив крадене зерно, яке вже з'явилося в Хайфі. Він не лише увійшов в ізраїльські води, але й зумів без наслідків покинути порт», — прокоментував Віталій Портников, відомий український публіцист.

Про балкер Abinsk, який прибув 23 березня ц. р. на зовнішній рейд порту Хайфи зі 43 765 т краденої пшениці у своїх трюмах, українські дипломати повідомили ізраїльських колег того ж дня. А 27 березня Євген Корнійчук, посол України в Єрусалимі, передав МЗС Ізраїлю свідчення крадіжки доставленого в бухту Хайфи зерна.

Зокрема, копію підписаного 4 лютого капітаном корабля Leonid Pestrikov нотису про готовність прийняти вантаж пшениці в окупованій росіянами Керчі й доправити його до рейдового перевантажувального району порту Кавказ. Копія оформленого 6 лютого вантажного маніфесту підтвердила перевантаження пшениці в порту Кавказ і відправку цього зерна до Ізраїлю. А копія оформленого 7 лютого генерального акта

Акція біля офісу компанії, яка придбала «криваве» зерно зі судна Abinsk, Ізраїль

зафіксувала факт перевалки цього збіжжя з Leonid Pestrikov у трюми Abinsk.

Ізраїльтян попередили, що Abinsk перебуває під санкціями, і попросили не дозволяти йому швартуватися в Хайфі. Українське МЗС повідомило тоді, що отримало від ізраїльського «запевнення щодо належного реагування».

Однак 12—14 квітня балкеру Abinsk усе ж дозволили розвантажитися в Хайфі. 15 квітня Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України, зателефонував Гідеону Саару й «звернув його увагу на російське судно, яке перевозило зерно, викрадене з України, і якому дозволили пришвартуватися в одному з портів Ізраїлю».

16 квітня Барак Равід, ізраїльський журналіст Axios, розповів, що Саар надіслав Сибізі повідомлення, у якому стверджував, що вже запізно затримувати Abinsk, оскільки той покинув Хайфу. Хоча часу на його затримку ізраїльтяни мали вдосталь.

Після того як Саар проігнорував придбання ізраїльтянами краденого в Україні зерна в березні, коли йому надали свідчення щодо цього злочину, його квітнева вимога надати докази виглядає як незграбна відмовка. Ігор Семиволос, директор Центру близькосхідних досліджень, назвав її «зверхньою та хамською».

ЛЕГІТИМІЗУЮТЬ МАРОДЕРСТВО

Віталій Портников також зазначив: «Коли міністр

закордонних справ Ізраїлю реагує на заклик «Зупиніть злодія!» з країни, яку називає дружньою, спершу вимагаючи доказів, це нагадує сцену в єрусалимському трамваї: хтось поруч із вами волає, що його гаманець вкрали, і замість того, щоб запропонувати допомогу чи викликати поліцію, ви радите жертві спершу довести, що гаманець її. Така реакція правдоподібна лише тоді, коли ви знаєте і жертву, і злодія. Або принаймні, якщо знаєте злодія і боїтеся його».

«Останні роки показали, що така обережність — бажання не наступати ведмедю на лапу — нікуди не веде. Кремль не ставиться до Ізраїлю як до країни, інтереси якої потрібно поважати. Він продовжує підтримувати ворогів Ізраїлю, — слушно дорікнув аналітик. — Ось чому можна було очікувати, що міністр закордонних справ Ізраїлю шукатиме шляхів вирішення проблеми краденого зерна разом з Україною, а не читатиме лекції своєму колезі як недбайливому студенту. Будь-який інший підхід свідчить про те, що страх перед Росією (і надія на розуміння там, де його немає) усе ще залишається визначальним фактором в ізраїльській дипломатії».

А блогер Катерина Ярьєско висловила різкіше: «Ізраїль дозволяє своїм портам перетворюватися на притулок для викраденого українського зерна, фактично легітимізуючи цинічне мародерство, яке фінансує війну та зневажає

дипломатичну мораль у гучному мовчанні».

«НА ТЛІ ЗРОСТАЮЧОГО ТИСКУ»

Відтак Руслан Кравченко, генеральний прокурор України, повідомив: «Відповідний запит про міжнародну правову допомогу скерували до компетентних органів Держави Ізраїль. Українська сторона просить ізраїльських партнерів накласти арешт на корабель і вантаж, провести обшук, вилучити документацію, відібрати зразки зерна й допитати членів екіпажу».

Зі свого боку Андрій Сибіга наголосив: «Це вже не твіттер-дипломатія, а цілком конкретний юридичний і дипломатичний запит на міжнародну правову допомогу, який вимагає відповіді. Очікуємо, що ізраїльська сторона поставиться до нього серйозно, а не відповідатиме емоційними заявами».

І МЗС Ізраїлю відповіло: Panormitis «вирішив покинути територіальні води Ізраїлю». Натомість газета Jerusalem Post пояснила того ж дня, що «ізраїльський імпортер пшениці Zinziper був змушений відправити корабель геть на тлі зростаючого тиску з боку України».

А втім, натиснули на ізраїльтян не лише з Києва. Ануар Ель-Ауні, речник Європейської комісії, заявив, що Європейський Союз попередив Ізраїль про свою готовність запровадити санкції проти тих, хто допомагає Кремлю фінансувати його загарбницьку війну.

ДО СЛОВА

Володимир Зеленський повідомив, що Україна буде систему протидії тіньовому зерновому флоту так само, як і тіньовому нафтовому флоту. Він указав на активізацію роботи з партнерами для синхронізації санкцій. «Андрій Сибіга доповів щодо таких та інших контактів. Зокрема, системні-

ше працюємо стосовно тіньового зернового флоту Росії — кораблів, які використовують для перевезення зерна, що було вкрадене на тимчасово окупованій території України», — зазначив глава української держави. Також Зеленський поінформував про «гострий» трек взаємодії з Ізраїлем у цьо-

му напрямі, у який долучилися українські дипломати й Офіс генерального прокурора. Крім того, за словами президента, він обговорив зі Сибігою пріоритети роботи на європейському напрямку, а також погодив вирішення окремих кадрових питань у структурі МЗС і в посольському корпусі.

ПАРАД ГАНЬБИ

Кремлівський карлик спостерігав за небом, а не за учасниками шашашу

■ Євген Клен

Російська Федерація (РФ) уже довоювалася до того, що просила в Україні через Дональда Трампа дозволу провести в Москві парад із нагоди перемоги над нацистською Німеччиною. А у своїй промові Путін заявив, що окупаційні війська нібито надихаються радянськими військовими часів Другої світової війни.

НАПЕРЕДОДНІ

У ніч на 4 травня ц. р. Москву атакували безпілотні літальні апарати (БПЛА). Один із дронів влучив у будівлю на вул. Мосфільмівській, приблизно за 6 км від Кремля. Сергій Собянін, мер російської столиці, сказав, що ніхто не постраждав. Та це було показово: БПЛА FP-1 зміг подолати всі три ешелони оборони, що складаються зі 101 підтвердженої позиції. Маршрут пролягав через зону відповідальності щонайменше десятих полків стратегічних систем С-400 і більше як 80 установок «Панцир» і «Тор». Дрон обійшов навіть спецпозиції на дахах у центрі міста та вежі вздовж доріг, навмисно зведені для перехоплення цілей, що низько летять. Апарат успішно пройшов крізь усе скупчення сил у Підмосков'ї. Відтак у Москву стягнули 380 систем протиповітряної оборони та найкращих солдатів із фронту. У підсумку там залишилися недосвідчені, через що ворог зазнавав

відчутних утрат. Крім того, у Москві на п'ять днів обмежили мобільний інтернет, а телевізійну трансляцію вирішили проводити із затримкою, аби в етер не потрапила можлива атака українських БПЛА.

Міністерство оборони РФ оголосило на 8 і 9 травня перемир'я з Україною. Там згадали слова Володимира Зеленського про те, що українські дрони також можуть пролетіти на параді. Тож пригрозили застосувати у відповідь ракету «Горішник».

Проте президент України вирішив зіграти на випередження. Він анонсував режим тиші з 00:01 6 травня і таким чином поставив Путіна у складну ситуацію: або мир, або ризик гучного удару. Певна річ, РФ порушила не лише режим припинення вогню, запроваджений Україною, а й навіть власний. «Це свідчить про те, що Кремль відкидає мир, а його фейкові заклики до припинення вогню 9 травня не мають нічого спільного з дипломатією. Диктатора хвилюють лише військові паради, а не людські життя», — зазначив Андрій Сибіга, глава українського зовнішньополітичного відомства. «Рашисти 1 820 разів порушили режим тиші: Україна відповість дзеркально», — пообіцяв своєю чергою Володимир Зеленський.

Традиційний парад у Москві цього року провели без танків, ракетних установок та іншої військової техніки. «Це був перший випадок за майже два десятиліття — і за більш ніж чотири роки

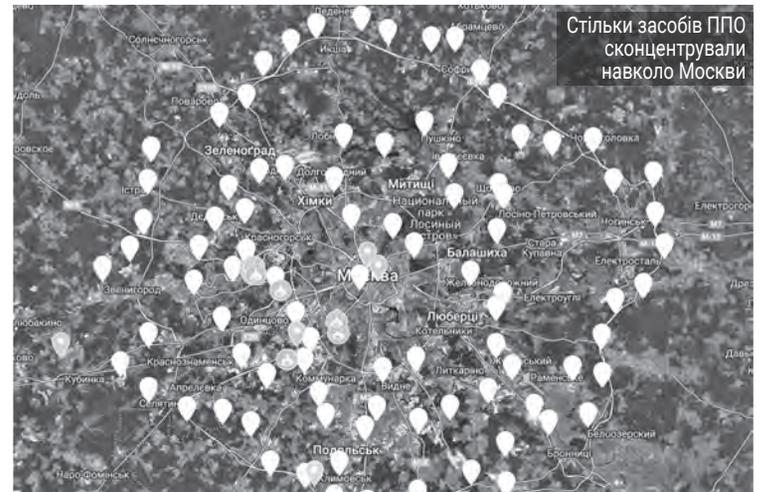
війни РФ з Україною — коли жодна військова техніка не з'явилася на Красній площі 9 травня», — зауважили в американському Інституті вивчення війни.

«ШИРОКЕ» ПРЕДСТАВНИЦТВО

А на сам парад у російську столицю прибули: білоруський диктатор Олександр Лукашенко; Алан Гаглов і Бадра Гунба, «президенти» ніким не визнаних Південної Осетії та Абхазії (тобто окупованих територій Грузії) відповідно; Тонлун Сісуліт, президент Лаосу; султан Ібрагім, правитель Малайзії; Сініша Каран, президент Республіки Сербської та позбавлений мандата президента цього автономного утворення Мілорад Додик. Роберт Фіцо, прем'єр-міністр Словаччини, хоч і прилетів до Москви, але на парад не пішов. А Кім Чен Ин, північнокорейський диктатор, надіслав особливе привітання, але на парад не полетів. Замість себе відправив військових, які воювали в Курській області.

Натомість акредитацію іноземних журналістів, які мали приїхати на парад 9 травня, відкликали. На Красну площу вигнали курсантів військових закладів вищої освіти, яких «не шкода». Відбувся і традиційний проліт кількох винищувачів.

А напередодні на особисте прохання Дональда Трампа Зеленський підтвердив триденне (9—11 травня) перемир'я з РФ і дозволив провести парад

Стільки засобів ППО сконцентрували навколо Москви

ДО СЛОВА

9 травня невідомий вивісив український державний прапор у Маріуполі зі словами: «Фашизм не пройшов, рашизм теж не пройде». Паралельно в окупованих населених пунктах з'явилися листівки та персональні «запрошення на концерт Кобзона» для російських військових і колаборантів — у поштових скриньках, біля військових частин, військоматів і адміністративних об'єктів окупантів. Крім того, у російських містах Москві, Курську, Пензі, Пітері, Казані поширили листівки зі зображеннями діда й онука з їхніми датами народження та смерті — один загинув у Другій світовій війні, а другий — під час вторгнення до України. Натяк очевидний: РФ може «повторити» не перемогу, а лише нові хвилі смертей, утрат і зламаних дол. Ці акції руйнують міт російської пропаганди про «повний контроль». Український спротив живий — і його сигнали з'являються не лише на тимчасово окупованих територіях, а й у самій Росії.

на Красній площі, але в обмін 1000 на 1000 полонених. «Додатковим аргументом для України у визначенні нашої позиції завжди є вирішення одного з ключових гуманітарних питань цієї війни, а саме: звільнення військовополонених. Красна площа для нас менш важлива, ніж життя українських полонених, яких можна повернути додому», — повідомив він. Путін спершу на обмін погодився, але після того, як парад провели, відмовився.

The New York Times написала, що російський диктатор перетворив щорічний парад 9 травня на наріжний камінь патріотичного ритуалу. Та цього року парад підкреслив слабкість Путіна. Скорочений парад посилив відчуття, що Москва й інші великі міста вже не можуть бути ізольованими від війни. Після років зростання, зумовленого війною, російська економіка скорочується, а дефіцит бюджету країни сягає рекордно високих показників. На передовій російська армія майже не просувається, що робить перспективу перемоги ще віддаленішою, ніж будь-коли. Протягом більш як чотирьох років війни Росія все ще намагається захопити Донбас, коли під час Другої світової війни Радянський Союз переміг Німеччину й дійшов до Берліна за менший проміжок часу. Тож упродовж останніх чотирьох років Путін пережив численні кризи, які призвели до прогнозів про неминучий крах його режиму.

ЕНЕРГЕТИЧНА ДУЕЛЬ

Своєю чергою Bloomberg поінформувала, що атаки України на російську нафтову інфраструктуру зросли до найвищого рівня з грудня 2025-го, що скоротило обсяги переробки нафти в країні до багаторічних мінімумів. За даними агенції, у квітні ц. р. відбувся щонайменше 21 український удар по російських нафтопереробних заводах, морських об'єктах, у т. ч. експортних терминалах, а також по інфраструктурі нафтогонів. Це знизило середній обсяг переробки нафти в РФ до 4,69 млн барелів на добу — найнижчого показника з грудня 2009 року. Україна посилює атаки на інфраструктуру супротивника, намагаючись скоротити надприбутки, які Москва отримує завдяки зростанню світових цін на нафту, спричиненому війною з Іраном. Натомість РФ завдає ударів по цивільній інфраструктурі України сотнями дронів і ракет, поки Вашингтон зосереджений на конфлікті на Близькому Сході.

Падіння обсягів переробки посилює тиск як на внутрішній ринок, де сезонний попит зростає, так і на світовий ринок нафтопродуктів, оскільки РФ є важливим експортером солярки. Нижчі обсяги переробки також обмежують здатність Росії нарощувати видобуток нафти, який уже кілька місяців залишається значно нижчим за її квоту в межах Організації країн — експортерів нафти.

КОМЕНТАРІ ЕКСПЕРТІВ

Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України: — Сучасні російські акції 9 травня не мають нічого спільного з відзначенням подвигу переможців чи вшануванням пам'яті жертв. Російський режим перетворив пам'ять про Другу світову на кривавий культ на службі своєї сучасної агресивної політики та війни проти України. РФ уже понад 12 років веде агресивну війну проти України. Російський режим відправив у м'ясорубку цієї незаконної та неспровокованої загарбницької війни більше ніж 1,3 млн окупантів. Москва повернула звірства, масштабу яких Європа не бачила з часів Другої світової.

Україна втратила в Другій світовій війні 8 млн людей, серед яких 5 млн цивільних і 3 млн військових. Тому ми категорично відкидаємо російські маніпуляції та намагання привласнити перемогу в Другій світовій чи применшити роль України й українців.

Ігор Тишкевич, білоруський політичний аналітик: — Відмова РФ від проїзду військової техніки на параді в Москві 9 травня може означати початок реалізації нового багатокрокового задуму у війні проти України. Це не прецедент і не ляпас Путіну. Насправді це може фактично призвести до ухвалення рі-

шення про мобілізацію в РФ. Диктатор вважає, що влітку 2026-го важливо провести велику кампанію, до якої треба залучити ще більше людей. Тож мобілізація в РФ може бути проведена з поясненням, що тривають «терористичні атаки на Росію, а підлий Захід передає Україні дрони». Тобто відсутність повноцінного параду — це перша «сходінка» в загальному процесі. Щоб мобілізація в РФ відбулася, Путін розраховує на страх. Згадаймо, як починалась Друга чеченська війна, як наганяли страх тоді — у Росії вибухали будинки. Тепер маємо початковий етап такої ж спіралі.

ТУАПСЕ ПО-ЧОРНОБАЇВСЬКИ

Курортне місто за кілька днів отримало купу екологічних та інфраструктурних проблем

■ Мирослава Бзікадзе

Ще донедавна Туапсе — російське місто на узбережжі Чорного моря, у передгір'ях Головного Кавказького хребта, із пальмами, пляжами та великим портом — асоціювалося лише з курортом.

Тепер воно перетворилося на «димову» зону екологічного лиха та нову «зону відчуження» через повторні атаки українських безпілотних літальних апаратів (БПЛА) на місцевий нафтопереробний завод (НПЗ) і морський термінал. Пожежі спричинили масштабні викиди, нафтові дощі, а збитки Російської Федерації (РФ) перевищили сотні мільйонів доларів.

ПОЖЕЖІ ГАСИЛИ ПО КІЛЬКА ДНІВ

Якщо раніше популярною була Чорнобаївка на Херсонщині, де постійно злітала в повітря російська техніка та зброя, то тепер у тренді — Туапсе в Краснодарському краї. Від початку року БПЛА атакували місто чотири рази — 16, 20, 28 квітня, а також 1 травня. Били дронами по Туапсинському НПЗ — одному з найпотужніших заводів «Роснафти» та морському терміналу. Це згодом підтвердив Генеральний штаб (ГШ) Збройних сил України (ЗСУ).

Пожежі на нафтопереробному заводі тривали по кілька діб, а густий димовий шлейф розтягнувся на більш ніж 300 км — аж до Ставрополя. Крім того, дощ у місті мав чорне нафтове забарвлення. Жителі скаржилися, що вулиці, автомобілі й одяг вкриваються масними плямами, які складно відмити. До

того ж частина міста залишилась без води через зупинку pomp.

Після першої атаки на морський нафтовий термінал 16 квітня було пошкоджено 62 % нафтових ємностей. А як тільки закінчили з гасінням пожежі, що тривала п'ять днів і ночей, місцеві жителі повідомили про більш як десяток нових вибухів. Знову «прилетіло» в місцевий НПЗ і небо повернуло собі вже звичний чорний колір. У результаті удару зафіксували горіння щонайменше чотирьох цистерн на території заводу.

Крім безпосереднього вогню, головною загрозою для здоров'я людей стали продукти горіння. Фахівці зафіксували критичне забруднення повітря небезпечними сполуками. Тоді в місті оголосили евакуацію. Також запровадили тимчасові обмеження на рух літаків в аеропортах російських Краснодар, Геленджика та Сочі.

Через сильні опади в ті дні та вихід з берегів місцевої річки були затоплені резервуари й нафта розлилась у море на десятки кілометрів. Місцева влада заявила про екокатастрофу. В інтернеті поширюють

відео, як місцеві жителі ловлять котів, собак та птахів і відчищають їх від мазуту.

ЗБИТКИ НА МІЛЬЯРДИ ДОЛАРИВ

У Службі безпеки України (СБУ) зазначили, що інфраструктуру морського порту Туапсе та Туапсинського НПЗ у Краснодарському краї уразили БПЛА Центру спецоперацій «Альфа» у взаємодії з іншими складовими сил безпеки й оборони. Морський нафтотермінал і Туапсинський НПЗ є важливими виробничими комплексами й логістичними вузлами, які забезпечують зв'язок між видобутком, переробкою та експортом російської нафти. Туапсинський НПЗ — єдиний нафтопереробний завод РФ на узбережжі Чорного моря. Його потужність — майже 12 млн т нафти на рік.

Тож українські атаки на нафтову інфраструктуру в Туапсе завдали Росії чималих збитків. «Комплексне ураження підрозділами сил оборони України у квітні та 1 травня призвело до завдання збитків портовій інфраструктурі Туапсе й Туапсинському НПЗ на

суму понад 300 млн USD», — повідомили в ГШ.

Загалом від початку 2026 року Україна більше ніж 20 разів атакувала російську нафтову інфраструктуру — НПЗ, експортні термінали та трубопроводи. Серія ударів по великих російських нафтових терміналах, у т. ч. Усть-Лузі та Приморську на Балтійському морі, а також Новоросійську на Чорному морі наприкінці березня та на початку квітня, коштувала РФ приблизно 2,2 млрд USD утрачених прибутків.

Системні удари українських дронів по російській нафтовій інфраструктурі мають на меті не лише знекровити логістику окупаційних військ, а й позбавити бюджет агресора експортних прибутків. Туапсе відіграє ключову роль у відвантаженні палива за кордон, тому завод регулярно стає ціллю атак із початку 2025 року, резюмували українські оборонці.

ШИЛО В МІШКУ НЕ СХОВАЄШ

Тим часом у Кремлі намагалися мінімізувати повідомлення про масштаби катастрофічних наслідків атак і приховати реальні збитки. Однак останні уда-

ри змусили російську владу все ж визнати ці атаки.

Дмитро Песков, речник Путіна, підтвердив факт удару по Туапсе, але заявив, що всі деталі щодо уражених об'єктів засекречені. Також розкритикував українські удари по нафтовій інфраструктурі РФ, зухвало назвавши їх «подальшою дестабілізацією світових енергетичних ринків».

А кремлівський диктатор зустрівся з Олександром Куренковим, міністром цивільної оборони, надзвичайних ситуацій і ліквідації наслідків стихійних лих, і доручив йому вирушити до Туапсе для контролю за ситуацією. Він погодився, що чергова пожежа на НПЗ у Туапсе може мати екологічні наслідки, але сказав, що «серйозної загрози немає». Український удар по НПЗ в Туапсе Путін назвав «терором».

Пересічних росіян не дуже втішила така реакція їхньої влади. У місцевих пабліках жителі Туапсе обурюються, що в школах заняття не скасували, діти йдуть під чорним дощем, а на запитання, чи будуть видавати маски або респіратори, учителька просто розвела руками. Також пишуть, що в аптеках утворилися величезні черги, люди купують сорбенти, бо в багатьох почалася нудота й різь в очах, але Міністерство з надзвичайних ситуацій заспокоює, що «все нормально».

В американському Інституті вивчення війни наголошили, що Україна посилює свою ударну кампанію по нафтовій інфраструктурі РФ. Своєю чергою Москва намагається використати світову енергетичну кризу для збільшення прибутків від експорту енергії для фінансування своєї війни в Україні.

П Р Я М А М О В А

Володимир Зеленський, президент України:

— За підсумками цього квітня наші далекобійні «санкції» вийшли на новий рівень за трьома компонентами: скорочення російського нафтового прибутку, дистанція та інтенсивність «санкцій». Важливо, що не тільки досягається сам об'єкт, як це визначено бойовим завданням, але й збільшується час простою об'єкта або принаймні відсутне

скорочення його роботи. За найскромнішими оцінками, держава-агресор утратила від початку року щонайменше 7 млрд USD тільки безпосередньо від наших влучних «санкцій» проти російської нафтової індустрії та переробки: від влучань, простою, затримок із відвантаженнями.

Антон Сілуанов, міністр фінансів РФ:

— Додаткові доходи російського бюджету від зростання цін на нафту будуть знівельовані недоотриманням надходжень з інших джерел. Рівні надходжень і недонадходжень за минулі два місяці є приблизно однаковими. На тлі зростання цін на нафту після загострення ситуації довкола Ормузької протоки доходи РФ від експорту нафти в березні зросли майже вдвічі — до 19 млрд USD. Проте частка нафтогазових

доходів становила трохи менше за чверть від російського бюджету 2025 року. Через їхнє падіння на 45% у перші місяці 2026-го дефіцит бюджету РФ за січень—березень сягнув 4,5 трлн RUB (1,9% валового внутрішнього продукту), перевищивши річний прогноз.

Борис Додонов, керівник Центру досліджень енергетики та клімату Київської школи економіки:

— Останні удари по російських НПЗ ще відчутніше збільшать збитки РФ. Зокрема, атаки на НПЗ «Роснафти» в Туапсе завдали настільки серйозної шкоди, що Росії, можливо, доведеться цілком перебудувати завод. Хоч доходи Росії від експорту нафти все ж збільшилися через закриття Ормузької протоки та конфлікт з Іраном, українські удари все одно це скоротили.

ДРАКОН НЕ ВОГНЕДИШНИЙ

Війна в Ірані створила суттєві клопоти для КНР

■ Євген Клен

Конфлікт на Близькому Сході також спричинив значні перебої в експорті енергоносіїв із Перської затоки, що призвело до хаосу в торговельних потоках і зниження прибутковості. Невизначеність щодо витрат, викликана війною в Ірані, могла порушити плани залучення персоналу та погіршити показники ринку праці в березні, після того як у попередні місяці вони демонстрували певне поліпшення.

БЕЗРОБІТТЯ ЗРОСТАЄ

Останнім часом на ринку праці Китайської Народної Республіки (КНР) фіксують зростання безробіття. Його спричинили сезонні фактори, війна в Ірані та ширше застосування штучного інтелекту (ШІ). Свіжа офіційна статистика засвідчила, що в березні ц. р. рівень безробіття серед осіб віком від 25 до 29 років підвищився до 7,7 %. Ці показники додаються до ознак зростаючої кризи в КНР із більш ніж 700 млн робочої сили, найбільшою у світі. Того місяця загальний рівень безробіття несподівано підскочив, а зростання заробітної плати було найповільнішим із кінця 2022-го. Тиск на ринок праці зазвичай посилюється напередодні китайського Нового року. Пізніший, ніж зазвичай, початок свят цього року, можливо, посилив негативні наслідки в березні.

Пекіну може бути складно уникнути збільшення безробіття, оскільки країна значною мірою залежить від переробної промисловості — галузі, яка за останнє десятиліття стала надто автоматизованою.

Bloomberg повідомила про тиск на молодих працівників, що наростає у КНР із часу пандемії 2020 року і тепер посилюється системами на базі ШІ, особливо коли йдеться про перспективи на посади початкового рівня.

НАСЕЛЕННЯ ЗМЕНШУЄТЬСЯ

Водночас населення КНР може скоротитися приблизно на 60 млн осіб упродовж наступного десятиліття, що створить ризики для економічної активності прибережних регіонів і посилить навантаження на пенсійну систему. За оцінками дослідників Rhodium Group, масштаб скорочення співставний із населенням Франції.

Демографічний спад уже впливає на економіку через зменшення народжуваності та старіння населення, що тисне на споживання, продуктивність праці та систему соціального забезпечення. 2025-го в КНР народилося 7,92 млн дітей — це рекордно низький показник! — на 17 % менше, ніж роком раніше. Серед факторів називають зростання вартості життя та зміну настроїв у китайському суспільстві,

де більшість сучасних родин вважає достатнім виховувати одну чи дві дитини.

Тим часом бюджетні витрати на підтримку соціального забезпечення зростають: торік субсидії досягли 2,9 трлн CNY, або 10,1 % видатків бюджету. Аналітики зазначають, що демографічні тенденції можуть посилити дефляційний тиск, знизити інвестиції та вплинути на відсоткові ставки. Водночас зміни є нерівномірними: окремі регіони фіксують зростання

населення, тоді як інші — скорочення.

ТИСК НА ТАЙВАНЬ

Свої проблеми Пекін наміряється вирішити за рахунок Тайваню. Так, через дев'ять китайських військових кораблів і 22 військові літаки, помічених поблизу острова, Тайбей минулого тижня оголосив повну бойову готовність. За даними Міністерства оборони Тайваню, мова про китайський есмінець і фрегат, які зайшли у води на південний захід від архіпелагу Пенху. Пекін, який називає Тайвань своєю територією, регулярно відправляє військові кораблі та літаки у район острова, що в Тайбеї розцінюють як спробу тиску без прямого воєнного конфлікту.

Відтак Ван І, міністр закордонних справ КНР, під час розмови з Марко Рубіо, державним секретарем США, закликав Вашингтон зробити «правильний вибір» у питанні Тайваню, наголосивши, що це необхідно для зміцнення співпраці та забезпечення миру в усьому світі. «Сполучені Штати повинні дотримуватися своїх обіцянок, аби відкрити новий простір для китайсько-американської співпраці, та докласти належних зусиль для миру в усьому світі», — заявив глава китайського зовнішньополітичного відомства.

Він підкреслив, що тайванське питання залишається «найбільшим джерелом ризику» у відносинах між двома державами.

«Обидві сторони повинні захищати важко здобуту стабільність, добре

підготуватися до важливих зустрічей на високому рівні, розширювати співпрацю та врегулювати розбіжності», — сказав Ван І.

Це була перша публічно відома розмова між Ван І та Рубіо від початку війни США й Ізраїлю проти Ірану. Попередня особиста зустріч глав зовнішньополітичних відомств відбулася в лютому ц. р. в Мюнхені (Німеччина).

ХІД У ВІДПОВІДЬ

Натомість Федеральна комісія зі зв'язку (FCC) США одностайно підтримала пропозицію заборонити всім китайським лабораторіям проводити тестування смартфонів, комп'ютерів та іншої техніки, призначеної для американського ринку, а також обмежити діяльність найбільших телекомунікаційних операторів КНР у Сполучених Штатах. Reuters відзначила, що наразі близько 75 % усієї американської електроніки тестують у КНР. Натомість комісія планує запровадити спрощену процедуру сертифікації для пристроїв, перевірених у США або країнах, які не становлять загрози національній безпеці.

Під час окремого голосування комісія заборонила компаніям China Mobile, China Telecom і China Unicom експлуатувати центри обробки даних на території США. Раніше цим трьом операторам уже заборонили здійснювати діяльність на американській території. Крім того, відомство розглядає можливість заборонити телекомунікаційним операторам обмінюватися трафіком із компаніями, що володіють дата-центрами у Сполучених Штатах, та мережами, які використовують обладнання від постачальників із переліку загроз, як-от Huawei та ZTE. За словами Брендана Карра, голови FCC, комісія розглядає низку заходів для захисту мереж від зловмисних суб'єктів, зокрема, шляхом обмеження їхньої здатності до взаємного з'єднання мереж.

Сі Цзіньпін, китайський лідер

ДО СЛОВА

Залежність Російської Федерації (РФ) від імпорту технологій, що потрапили під санкції, через КНР сягнула 90 %. Попри заявлені програми імпортозаміщення, порівнюючи з 2025 роком (80 %), рівень залежно-

сти зріс. Причиною стало посилення санкцій Європейського Союзу (ЄС), що перекрило ще наявні канали постачання із Заходу. В ЄС чудово знають про роль Китаю, який забезпечує Кремль технологіями по-

двійного призначення і навіть супутниковою розвідкою для війни, але побоюються вводити проти нього санкцій через можливі заходи у відповідь, сказали джерела Bloomberg. Значення КНР для російської

торгівлі тепер настільки незбалансовано велике, що Пекін отримав безпрецедентний вплив на Москву. За даними Інституту Гайдара, торік КНР закупила 27 % усіх товарів, які Росія вивезла на зовнішні

ринки, та забезпечила 36 % постачання імпорту до РФ. Проте частка російського ринку в китайському експорті скоротилася з 3,2 % до 2,7 % — рівня Мексики, що більш ніж у п'ятеро нижчий, ніж у США.

ВИХІД ОАЕ З ОПЕК МОЖЕ ЗДЕШЕВИТИ НАФТУ

Подібний прецедент в 1980-х рр. прискорив крах СРСР

■ Ігор Голод

Сім учасників Організації країн — експортерів нафти (ОПЕК) домовилися збільшити квоти на видобуток нафти. У червні ц. р. зростання становитиме приблизно 188 тис. барелів на день. Це має додати більше нафти на ринок і трохи охолодити ціни.

Для України це додатковий позитив, адже чим дешевша нафта, тим менше доходів отримує в бюджет Російська Федерація (РФ). А Служба зовнішньої розвідки (СЗР) України пророкує, що вихід Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) з ОПЕК доб'є російський нафтовидобуток.

НЕ БУДУТЬ ЗОБОВ'ЯЗАНІ

Тепер в ОПЕК залишаються 11 країн. Разом з іще десятима державами, що не входять до цього картелю, вони утворюють ширший альянс ОПЕК+. Організацію започаткували 1960 року, щоби впливати на ціни на чорне золото, контролюючи його пропозицію. Коли ціни падають, ОПЕК узгоджує скорочення видобутку, запроваджуючи квоти. У результаті пропозиція на світовому ринку зменшується, виникає дефіцит — і ціни зростають.

Однак Саудівська Аравія, лідер ОПЕК, використовуючи свою ринкову вагу для впливу на рішення картелю у власних інтересах, обмежувала постачання нафти на ринок іншими його членами. Associated Press нагадала: «Чутки про можливе рішення ОАЕ звучали вже якийсь час, оскільки в останні роки вони чинили опір квотам ОПЕК на видобуток, які, на їхню думку, були надто низькими. І вони не могли продавати стільки нафти, скільки хотіли».

Після виходу з ОПЕК та ОПЕК+ ОАЕ не будуть зобов'язані дотримуватися нав'язаних саудівцями квот на видобуток нафти й отримають змогу самостійно визначати його обсяги. «Останніми роками іноземні компанії зробили великі інвестиції у видобуток нафти і газу в ОАЕ, але ці інвестиції фактично виявилися заморожені через політику ОПЕК і війну на Близькому Сході. Головні

бенефіціари видобутку нафти й газу в ОАЕ — це переважно компанії зі Заходу, і вони хочуть таким чином позбутися обмежень на ринках, які встановлював ОПЕК», — пояснив ситуацію Руслан Бортник, український політолог.

На початку травня ц. р. державна еміратська нафтова компанія ADNOC оголосила про намір інвестувати у 2026—2028 рр. у нафтогазові проекти 55 млрд USD. Зокрема, наміряються розширити виробничі показники низки найбільших морських нафтових родовищ.

Вільям Вечслер, директор програм із Близького Сходу американського аналітичного центру Atlantic Council, назвав ще одну можливу причину виходу ОАЕ з ОПЕК та ОПЕК+: «РФ, один із ключових членів ОПЕК+, під час війни продемонструвала себе як непохитний партнер Ірану. Це поставило для Абу-Дабі очевидне запитання: навіщо продовжувати співпрацю в межах ОПЕК+ на користь Москви?».

ПОТЯГНЕ ЦІНИ ДОНИЗУ

Водночас Володимир Омельченко, директор енергетичних програм Центру Разумкова, уважає, що вихід ОАЕ з ОПЕК може стати початком розпаду організації в її теперішньому форматі. «Після пережиття Ормузької протоки перспективи цієї організації виглядають українськи сумнівними. Як вони можуть спільно планувати та встановлювати квоти в умовах постійних ризиків? — зауважив він. — Було б добре, якби ОПЕК узагалі розвалилася. Бо не було б обмежень, але була б між ними конкуренція. Це дуже вплинуло б на зниження цін на світовому ринку».

Хав'єр Блас, оглядач Bloomberg, теж каже, що «Абу-Дабі, звільнений від

обмежень ОПЕК, зможе видобувати стільки, скільки захоче, забезпечуючи світ необхідними обсягами для відновлення запасів і фактично стримуючи ціни». А також відмічає, що вихід ОАЕ з ОПЕК та ОПЕК+ «відкриває шлях для інших країн з амбіціями збільшення видобутку нафти наслідувати цей крок».

«Відсутність картельної змови та зростання конкуренції між експортерами неминує приведе до збільшення пропозиції на ринку. Це потягне ціни на нафту донизу, що є абсолютно вигідним і позитивним сценарієм як для України, так і для Європи загалом, — наголосив Борис Кушнірук, голова експертно-аналітичної ради Українського аналітичного центру. — Однак дешева нафта означає різке падіння доходів країн ОПЕК. Традиційно ці нафтодолари є потужним джерелом інвестицій в економіку Європейського Союзу та США».

Своєю чергою Дональд Трамп стверджує, що вихід ОАЕ з ОПЕК — «це чудово, бо добре для зниження цін на бензин, на нафту, на все інше». «Коли Трамп каже «бурить, хлопці, бурить», він відкриває шлюзи, які затоплять ринок дешевою американською нафтою», — зазначив Дмитро Співак, український політичний експерт.

Відтак Скотт Бессент, міністр фінансів США, констатував: «ОАЕ вирішили, що ОПЕК їм некорисний. Більшість монополій у підсумку руйнуються під власною вагою. Це дає мені великий оптимізм, ціни на нафту після цього конфлікту будуть значно нижчими, ніж були на початку року або в будь-який момент у 2020—2025 рр.».

А Ігор Семиволос, виконавчий директор Центру близькосхідних досліджень, з'ясував: «Багато хто очікує, що після того,

як Ормузьку протоку розблокують, ОАЕ збільшать видобуток нафти до тих масштабів, які вони свого часу анонсували. І це приведе до різкого падіння цін на нафту».

ІМОВІРНИЙ СЦЕНАРІЙ

Зараз Саймон Флауерс, головний аналітик міжнародної дослідницько-консалтингової компанії Wood Mackenzie, прогнозує: «Утрата ОАЕ посилить проблему ОПЕК щодо збалансування ринку та збільшить ризик надлишкової пропозиції, що послабить ціни».

А оглядач Андрій Попов припускає: «Після подолання потенційної блокади Ормузької протоки надлишкові обсяги нафти та зростання конкуренції між виробниками можуть привести до суттєвого зниження цін на чорне золото. Такий сценарій є імовірним у перспективі й може повторитися для РФ наслідки нафтового обвалу, подібного до кризи 1980-х рр., що вплинула на розпад СРСР».

В 1985—1986 рр. Саудівська Аравія, прагнучи повернути частку ринку, різко збільшила видобуток нафти — із приблизно двох трьох до кількох мільйонів барелів на добу, що спричинило перенасичення ринку. Унаслідок цього ціни на нафту впали із 25—30 USD за барель 1985-го до рівня близько 10 USD (і нижче на окремих ринках) 1986 року.

Економіка СРСР, яка значною мірою залежала від валютних надходжень від експорту енергоносіїв для імпорту продовольства й товарів, зазнавала суттєвих утрат — за різними оцінками, до десятків мільярдів доларів щороку. Це стало одним із важливих факторів, що поглибили економічну кризу та прискорили системний занепад радянської економіки наприкінці 1980-х рр.

Антон Сілуанов, міністр фінансів РФ, погодився з оцінками експертів: «Рі-

шення ОАЕ вийти з ОПЕК означатиме, що нафтовидобувні країни збільшать видобуток. Це матиме наслідком зниження світових цін у майбутньому».

«ТАКИЙ СЦЕНАРІЙ ОЗНАЧАЄ КРАХ»

Тож СЗР заявила: «Вихід ОАЕ з ОПЕК доб'є російський нафтовидобуток. Картель, який роками тримав нафтові ціни на плаву за рахунок штучного обмеження пропозиції, може просто перестати існувати як регуляторний механізм. Для РФ це не просто погана новина. Нині ОАЕ видобувають близько 3 млн барелів на добу. Реальна потужність — 5 млн. Якщо Абу-Дабі розірве домовленості й відгвинтить кран, ринок отримає надлишок, який неможливо ігнорувати. За Еміратами підуть інші учасники — кожен кинеється відвоювати частку ринку нарощуванням видобутку. Ціна ж поповзе вниз».

«Проблема РФ у тому, що вона прогнала цю гонитву ще до старту. Собівартість бареля в ОАЕ та Саудівській Аравії — 5—15 USD. Пустеля, коротка логістика, трубогін до порту Фуджейра в обхід Ормузької протоки — дешево й надійно. В РФ — виснажені родовища, вічна мерзлота, арктичні проекти з витратами, які виправдовувала лише висока світова ціна. При падінні до 30—40 USD за барель нафта Urals із її традиційними дисконтами та дорогою логістикою стає збитковою, — роз'яснили у відомстві. — І відповісти симетрично Москва не може. Емірати за потреби наростять видобуток на 2 млн барелів дуже швидко, а росіяни — ні: свердловини у вічній мерзлоті не зупиняють і не запускають за бажанням. Неправильна консервація означає втрату родовища назавжди. Тобто навіть стратегія «збити ціну обсягом» для РФ недоступна фізично».

Війна в Ірані призвела до катастрофічних наслідків

■ New York Times

Війна США й Ізраїлю проти Ірану триває всього два місяці, а її наслідки вже відчуваються по всьому світу. В Індії та Бангладеш закривають фабрики, в Ірландії, Польщі та ФРН перебої з авіаційними перевезеннями, а у В'єтнамі, Південній Кореї та Таїланді запровадили обмеження на споживання електроенергії.

Єдиною країною, що, як видається, відносно уникала економічного хаосу, є самі Сполучені Штати. Про це пише The New York Times. Навіть Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ), одна з найзаможніших країн світу, зверталися до США по фінансову допомогу після пошкодження газових родовищ та блокування Ормузької протоки. «Найгірші економічні труднощі відчувають бідні країни, де споживачі не можуть дозволити собі вищі ціни на енергоносії, а уряди не можуть дозволити собі надати допомогу для компенсації витрат. І в міру жорсткості умов фінансування вартість українських необхідних для цих країн позик зростає», — ідеться в матеріалі.

Оскільки паливо та добрива стрімко дорожчають, наприкінці року очікується підвищення цін на продукти харчування. Країни Азії вже борються з дефіцитом палива, і якщо війна затягнеться, то він лише посилиться. Як наслідок, зупиняться промисловість.

Металургійні заводи в Індії та автовиробники в Японії вже скоротили виробництво через підвищення цін на енергоносії і побоювання щодо зниження попиту. У Китаї втрачають роботу працівники іграшкових фабрик.

Через блокування Ормузької протоки виник дефіцит таких товарів, як гелій, алюміній і нафта. Це своєю чергою впливає на постачання величезного спектра інших товарів, від презервативів до мікрочипів.

Економіка Сполучених Штатів теж не є цілком захищеною від економічних потрясінь. Там здорожчав

бензин, і це боляче вдарило по домогосподарствах із низьким рівнем прибутків. Банки на Волл-стріт знизили прогнози щодо зростання та підвищили прогнози щодо інфляції. Вони практично відмовилися від можливості подальшого зниження відсоткових ставок. Попри це вплив на американську економіку є все ще незначним, якщо порівнювати з рештою світу.

На думку економістів, аби у США стурбувалися можливістю рецесії, нафта має «підстрибнути» аж до 150 USD за барель. «У всьому світі дефіцит і високі ціни запускають тривожний цикл скорочення економічної активності: високі ціни знижують попит на паливо, а зниження попиту призводить до скорочення виробництва, зайнятості й витрат», — додає видання.

Страждає і авіаційна галузь: у зв'язку з подвоєнням цін на авіаційне паливо усі 20 провідних світових авіаперевізників скоротили хоча б частину своїх рейсів. Це позначилося на туризмі та ділових поїздках, що призвело до зменшення витрат людей у готелях, ресторанах і роздрібних крамницях.

Навіть якщо війна на Близькому Сході закінчиться завтра, більшість керівників енергетичних компаній і політичних аналітиків сумнівається, що рух через Ормузьку протоку коли-небудь повернеться до того стану, яким був до атаки на Іран. Дефіцит, спричинений зупинкою видобутку нафти й газу, а також ракетні удари по інфраструктурі також означають, що ціни на нафту, імовірно, залишатимуться високими або зростатимуть упродовж наступних чотирьох років.

Фрідріх Мерц і Дональдом Трампом

США ЗАЛИШАЮТЬ ЄВРОПУ БЕЗЗАХИСНОЮ

■ Financial Times

Розбіжності між президентом США Дональдом Трампом і канцлером Федеративної Республіки Німеччина (ФРН) Фрідріхом Мерцом щодо війни в Ірані призвели до того, що Вашингтон згортає американський контингент, озброєний кількома типами далекобійної зброї, зазначає Financial Times.

Таке рішення, одночасно з планом Сполучених Штатів вивести 5 тис. або й більше військовослужбовців із ФРН, залишає Європу з кричущою прогалиною в безпеці, яку, на думку аналітиків, у Москві зустрінуть із тріумфом. «Це посиляє Кремлю сигнал про те, що США відступають від своєї центральної ролі гаранта безпеки Європи. Ми це й так знали. Але тепер це матеріалізувалося в плані можливостей», — заявив Карло Масала, професор міжнародної політики в Університеті Бундесверу в Мюнхені.

Ракети великої дальності є однією з найважливіших систем озброєння,

що європейські країни повинні виробляти самостійно після десятиліть залежності від Сполучених Штатів. Однак тепер у європейських столицях побоюються, що США введуть зброю швидше, ніж Європа зможе розробити альтернативи.

Також FT відзначає, що Пентагон відмовився надати НАТО детальний графік запланованого виведення з Європи інших критично важливих систем, як-от платформи протиповітряної і протиракетної оборони, можливої стратегічного повітряного транспортування та супутникова розвідка.

За словами військових чиновників, це викликає занепокоєння у європейських столицях, яким необхідно знати, яким інвестиціям надавати пріоритет. «Якщо Трамп буде виводити інші можливості на довільній основі, це може створити великі й небезпечні прогалини в безпеці Європи на довгі роки, поки уряди будуть прагнути розробляти, випробувати та розгорнути вітчизняні аналоги», — ідеться в публікації.

Німецькі чиновники спробували применшити

значення заяви Трампа про виведення військ із ФРН, указавши, що вже давно було ясно, що розгортання перебуває під загрозою через погіршення відносин між Сполученими Штатами і Європою. «Однак показово, що Борис Пісторіус, міністр оборони ФРН, який говорив про передбачуваність рішення про виведення американських військовослужбовців, не зробив жодних публічних коментарів із приводу відмови від плану розгортання батальйону далекобійних ракет», — відмічає газета.

Один військовий чиновник з іншої європейської країни стверджував, що, хоча Пісторіус і робить вигляд, що все гаразд, це тривожна новина для всієї Європи. «Мова йде не про Німеччину, це необхідно оцінювати з погляду впливу на стримування та оборону НАТО», — сказав він.

Європейські країни розробляють цілу низку крилатих ракет наземного базування, а також невелику кількість проектів зі створення балістичних ракет. Однак багато з них застрягло на ранніх стадіях проектування та розробки.

■ Time

Часопис Time опублікував список 100 найвпливовіших компаній світу 2026 року.

У категорії «Титани» вказані компанії, як-от американські техногіганти Google, Nvidia, Meta, Netflix,

Найвпливовіші компанії 2026 року

SpaceX, японський автовиробник Toyota й інші.

Список «Лідерів» такий: компанія в галузі виробництва роботів Boston Dynamics, стартап Anthropic, нафтова компанія Chevron. До переліку

«Бунтівничих» потрапили, зокрема, месенджер Telegram, соціальна мережа TikTok, американська транснаціональна компанія-розробник програмного забезпечення Adobe тощо. В «Іновато-

рах» бачимо такі компанії, як китайська Huawei та виробник чипів Qualcomm. «Новаторами» цього року стали OpenAI, месенджер Discord, японська транснаціональна компанія Fujifilm та інші.

ТРАМП ЗНОВУ ЗАКІНЧИВ ВІЙНУ В ІРАНІ

Проте американські війська й досі в районі Перської затоки

■ Євген Клен

Минулого тижня в листі до Конгресу Білий дім заявив, що бойові дії проти Ірану «завершилися», попри те, що американські збройні сили все ще залишаються в районі Перської затоки.

Водночас господар Овального кабінету дав зрозуміти, що війна може бути ще далекою від завершення: «Попри успіх операцій Сполучених Штатів проти іранського режиму та подальші зусилля із забезпечення тривалого миру, загроза, яку Іран становить для США та наших збройних сил, залишається значною». Цим повідомленням американський лідер фактично обійшов установлений законом термін — 1 травня — для схвалення членами Конгресу продовження війни з Ісламською Республікою.

НЕПРИЙНЯТІ ПРОПОЗИЦІЇ

Вашингтон запропонував Тегерану двомісячне припинення вогню, проте іранське керівництво наполягає на тому, що всі питання мають бути вирішені протягом 30 днів і що основну увагу необхідно зосередити на «припиненні війни», а не на продовженні перемир'я. Іранська пропозиція містить такі пункти: гарантії безпеки від майбутніх атак; виведення американських військ із районів, прилеглих до Ірану; зняття морської блокади; розморожування іранських активів; виплата репарацій; зняття санкцій; припинення війни на всіх фронтах, у т. ч. в Лівані; новий механізм управління Ормузькою протокою.

Та Сполучені Штати не погодилися з пропозиціями Ірану. «Я ознайомився з новою пропозицією Тегерана, вона для мене неприйнятна», — оголосив Трамп. А Марко Рубіо, державний секретар США, повідомив, що операція «Епічна лють» проти Ірану завершена, натомість перейшли до проекту «Свобода» з розблокування Ормузької протоки. Проте вже через добу «Свободу» згорнули.

Тим часом рівень підтримки американцями во-

енного конфлікту між США й Іраном стрімко знижується. Згідно зі спільним опитуванням The Washington Post, ABC News та Ipsos, переважна більшість громадян вважає воєнні дії серйозною помилкою. Зокрема, 61 % респондентів указав, що рішення про використання сили проти Ірану було неправильним. Водночас менше як 20 % називають цю операцію успішною. Та близько 40 % охарактеризували її як провальну, стільки ж не змогли сформулювати конкретну думку з цього питання.

Негативне ставлення до воєнних дій сягає рівня, який можна порівняти зі ставленням американців до конфліктів у В'єтнамі в 1970-х рр. або в Іраку в середині 2000-х. Це викликає занепокоєння серед політичного керівництва, зокрема в Білому домі.

Варто зауважити, що серед республіканців підтримка війни все ще залишається на високому рівні — 79 % визнають її виправданим рішенням. Однак демократи та незалежні виборці висловлюють своє невдоволення теперішньою політикою країни. Одним із вагомих факторів невдоволення є страх економічних наслідків. Шестеро з десяти американців побоюються, що війна може викликати рецесію. Багато громадян уже змінюють свою поведінку: обмежують витрати, зменшують поїздки автомобілями та відмовляються від подорожей.

Крім економічних ризиків, 61 % респондентів висловлює побоювання щодо зростання терористичної загрози всередині країни внаслідок конфлікту. А понад половину впевнені, що воєнні дії

погіршують стосунки США з союзниками.

РОБОТА НАД ПОМИЛКАМИ

Своєю чергою Ден Кейн, голова Об'єднаного комітету начальників штабів США, підтвердив, що Російська Федерація (РФ) «певною мірою» допомагає Ірану у війні зі Сполученими Штатами. Під час публічних слухань на комітеті Сенату США з питань збройних сил він розповів, що Путін допомагає воєнним зусиллям Ірану, проте відмовився вдаватися в подробиці, але сказав: «Там точно відбуваються якісь дії». Роджер Вікер, сенатор-республіканець і голова комітету, погодився з генералом: «Немає сумнівів, що РФ уживає серйозних заходів, аби підірвати наші зусилля досягти успіху в Ірані».

Водночас від участі у формуванні політики щодо війни РФ проти України та ситуації довкола Ірану усунули Джоша Груенбаума, соратника Дональда Трампа. За даними журналістів, це рішення було пов'язане з внутрішніми зауваженнями до його діяльності та переглядом ролей у команді президента. Ці зміни також можуть бути частиною ширшого переформатування зовнішньополітичної стратегії Сполучених Штатів. Нову позицію чиновника розглядають як пониження його впливу у владній вертикалі. Але, за інформацією деяких джерел, причиною могли стати конфлікти всередині команди та стиль роботи Груенбаума, який викликав невдоволення серед верхніх рівнів.

Наступною Сполучені Штати можуть негайно взяти під контроль Кубу, бо

острів «у біді». Про це заявив Дональд Трамп, пов'язавши можливі подальші кроки США з війною проти Ірану. За його словами, Вашингтон спершу має «завершити одну справу», після чого зможе перейти до кубинського напрямку. Глава Білого дому також описав сценарій, за якого один з американських авіаносців після операцій поблизу Ірану може підійти до узбережжя Куби. Він припустив, що сама демонстрація сили змусить Гавану капітулювати. Жодних конкретних деталей щодо можливих дій Сполучених Штатів проти Куби президент не назвав. У Білому домі не відповіли на запит Fox News, були ці слова гіпотетичними чи відображають реальні політичні плани адміністрації.

ПОЗИЦІЯ ЩОДО УКРАЇНИ

Адміністрація президента США вилучила фінансування військової допомоги Україні за програмою Ukraine Security Assistance Initiative (USAI) у проекті оборонного бюджету на 2027 фінансовий рік. Загальний обсяг планованих оборонних витрат Сполучених Штатів на 2027 рік становитиме близько 1,5 трлн USD. Це рекордний показник, що на 50 % перевищує поточний рівень. Остаточне рішення щодо бюджету — за Конгресом, який може внести зміни до документа. Підсумкова версія має бути до 1 жовтня, початку нового фінансового року. Програма USAI діє з 2016-го і є одним із головних каналів військової підтримки Києва, дозволяючи Пентагону розміщувати замовлення на озброєння та техніку для

збройних сил України безпосередньо у виробників.

Про це розмовляли на слуханнях у комітеті Сенату США щодо збройних сил. Сенатори запитали в представників Пентагона, чи правильно вони зрозуміли, що бюджетний запит не передбачає коштів для USAI. «Усе правильно. У цьому бюджеті немає фінансування USAI», — відповів Джулс Герст, виконавч об'язків фінансового керівника Міністерства війни Сполучених Штатів.

Тоді комітет Палати представників США зі збройних сил вирішив заслухати Піта Гергсета, міністра війни Сполучених Штатів. Демократ Адам Сіт запитав його: «Ви визнаєте, що помилилися, коли понад рік тому заявляли, що Україна не має карт?» У відповідь Гергсет став розводитись, що президент Байден викинув в Україну сотні мільярдів, але українці — мужні, і добре, що сьогодні за їхню зброю сплачує Європа.

Адам Сміт: «І я завершу, просто сказавши, що одна з інших іроній цього, звісно, полягає в тому, що в нас просто зараз є чудовий приклад у світі того, якою має бути наша стратегія і де мають бути наші цінності. Це Україна. Тож мені справді цікаво. Ми тут стелимо червону доріжку Путіну. Принижуємо й ображаємо президента Зеленського у Білому домі. У нього немає козирів, чи не так? Що ж, ось ми вже через рік після цього. Схоже, він таки мав кілька козирів у рукаві, бо Україна справді перемагає РФ. Україна, суверенна демократія, яка протистоїть жорстокій диктатурі, і ми навіть не можемо змусити себе послідовно заявляти: «Ми з Україною і ми проти того, що робить Путін», підвестися та підтримати їх. Я ж хочу побачити цю стратегію для протидії складній загрозі середовищу, у якому ми перебуваємо».

Відтак США погодили продаж Україні авіабомб JDAM на 373,6 млн USD. Київ замовив: 1,2 тис. JDAM (KMU-572); 332 JDAM (KMU-556); супутне обладнання та технічну документацію. Такі бомби застосовували під час ударів по Тегерану. Вага може сягати 1000 кг, а вибух утворює вирву до 5 м.

ДО СЛОВА

До 250-річчя незалежності США готують спеціальну серію паспортів з новим оформленням. На внутрішній обкладинці документа планують розмістити зображення Дональда Трампа. Державний департамент підтвердив, що розробка цього дизайну приурочена до важливого ювілею країни. За словами Томмі Пігготта, речника відомства, «із нагоди 250-річчя Америки ми представимо спеціальну

обмежену серію паспортів з унікальним дизайном». Politico написала, що в пам'ятному паспорті портрет Трампа буде представлений на тлі тексту Декларації незалежності, а також супроводжуватиметься його підписом, виконаним золотом фарбою. Крім того, сторінки документа міститимуть ілюстрації, пов'язані з історичними подіями США, у т. ч. сцену підписання Декларації незалежності. У зов-

нішньополітичному відомстві запевнили, що нові паспорти відповідатимуть усім стандартам безпеки й будуть повністю функціональними, як і звичайні документи. Очікується, що ці паспорти стануть доступними в липні ц. р. в межах ініціативи America250. Отримати їх можна буде під час оформлення нового документа без додаткових витрат, однак лише до вичерпання тиражу.

ДЛЯ ШКОЛЯРІВ І ВЧИТЕЛІВ ЗАПУСТИЛИ БЕЗПЛАТНІ КУРСИ ЗІ ШІ

■ Софія Лазуркевич

В Україні стартувала безплатна програма з навчання штучного інтелекту (ШІ) для школярів 8–11 класів, їхніх батьків і вчителів. Ініціативу підтримало Міністерство освіти і науки України, її метою є перетворити ШІ зі способу списування на повноцінний інструмент навчання.

«Штучний інтелект уже став частиною освітньої реальності. Завдання школи — навчити працювати з ним відповідально й результативно. Мова не про заміну навчання технологією, а про посилення освітнього процесу через нові інструменти. Якщо учні все одно використовують ШІ, важливо дати їм чіткі орієнтири й етичні рамки», — зазначив Володимир Страшко, директор Unicorn School та автор ідеї створення курсів.

Упродовж першого року організатори планують масштабувати програму на тисячі учнів і педагогів з різних регіонів України.

Навчальний напрям для школярів побудований у кількох форматах — від базового знайомства з інструментами до глибокого розуміння принципів роботи моделей. Серед тем курсу: створення власного віртуального ШІ-помічника; генерація відео й ідей для контенту за допомогою нейромереж; створення мемів і візуального стилю з використанням ШІ; формулювання ефективних запитів (промптів); використання ШІ для створення персонажів і прототипів ігор; курс для учнів, які вже мають базу та хочуть зрозуміти, як ШІ працює на рівні механіки.

Учасники розбирають, як формується відповідь моделі, чому вона помиляється та від чого залежить якість результату. Окремий фокус — ШІ-гайд: як формулювати запити, щоб отримувати точніші відповіді. Учні вивчають, що таке токени й вектори, як розвивався ШІ, та навчаються впевнено використовувати різні ШІ-сервіси для реальних навчальних і творчих завдань.

Гайд для батьків допомагає збагнути, як підтримати дитину в епоху ШІ. Серед тем: що таке штучний інтелект і як його використовують у навчанні; як просто пояснити принципи

роботи нейромереж; коли допомога ШІ є корисною, а коли підміняє навчання; як забезпечити безпечне й відповідальне використання інструментів.

Курс охоплює базові принципи роботи ШІ, prompt-інжиніринг, роботу з текстами та візуальним контентом, створення тестів і контрольних завдань, а також використання інструментів на кшталт ChatGPT, Gemini, Copilot, Diffit, Magic School AI, NotebookLM і Canva. Програма орієнтована на реальні потреби вчителя — підготовку уроків, адаптацію матеріалів і перевірку знань. Вона допомагає

економити час, зберігаючи якість навчання та академічну доброчесність.

Головна ідея курсу — не замінити вчителя технологією, а посилити його можливості за допомогою ШІ. «Формування культури відповідального використання штучного інтелекту на рівні шкільної освіти є важливим стратегічним кроком для розвитку людського капіталу й підготовки молоді до викликів цифрової економіки», — вважає Всеволод Сергієнко, виконавчач обов'язків начальника відділу змісту освіти державної установи «Український інститут розвитку освіти».

■ Лана Світ

У Фрайбурзі, одному з найбільших міст Федеративної Республіки Німеччина (ФРН), українська громада урочисто відсвяткувала десятиліття з дня заснування суботньої школи. За цей час навчальний заклад став ключовим осередком збереження національної ідентичності, мови та культури для українців у діаспорі.

Школа у Фрайбурзі відзначила десятиріччя

Ювілейний захід зібрав під одним дахом учнів, батьків, педагогів і друзів школи. Святкування відбувалося в атмосфері духовного піднесення, де особливу увагу приділили не лише освітній програмі, а й вихованню дітей на засадах християнських цінностей.

Марія Нїєдду, засновниця та директорка школи, яка створила заклад 2015 року, у своїй промові наголосила, що все, що народжується з любові та віри, має силу жити й принести плоди. Саме любов до Бога та до рідного народу стала міцним фундаментом школи, яка

з невеликої ініціативи виросла у велику й живу спільноту.

Духовним наставником свята став о. Роман з місцевої греко-католицької громади святого Йосафата. У своєму виступі він порівняв місію школи з мудрістю царя Соломона, наголосивши, що справжнє виховання неможливе без поєднання академічних знань із формуванням «мудрого серця».

Програма заходу була насичена творчими виступами: учні декламували вірші про Україну, співали народних і сучасних українських пісень, представили хореографічні номери,

що продемонстрували гордість молоді за своє коріння.

Ювілей став не лише підсумком десятирічної роботи, а й нагадуванням про важливість місії школи в умовах, коли багато українських родин опинилося за кордоном через війну. Нині школа у Фрайбурзі продовжує залишатися тою «живою ниткою», що єднає покоління українців у ФРН із Батьківщиною. Спільнота закладу з упевненістю дивиться в майбутнє, плануючи розширювати освітні та культурні ініціативи для виховання нових поколінь свідомих українців.

Які українські університети найбільш цитовані

■ Оріся Шиян

Портал «Освіта.ua» оприлюднив щорічний рейтинг закладів вищої освіти (ЗВО) України за показниками даних бази Scopus. Його укладають на основі показників цитування наукових статей, опублікованих ЗВО або їхніми фахівцями.

«База даних Scopus постійно індексує понад 30 тис. періодичних і неперіодичних наукових видань у сферах технічних, медичних і гуманітарних наук. До цієї бази потрапляють статті з наукових часописів і серій, матеріали конференцій, книжкових видань тощо», — пояснили експерти.

У рейтингу 2026 року перша десятка виглядає так: Київський національний університет ім. Шевченка; Харківський національний університет ім. Каразіна; Сумський державний університет; Львівський національний університет ім. Франка;

Місце	Заклад освіти	Кількість публікацій	Кількість цитувань	Індекс цитування 2024	Індекс цитування 2025	Рейтинг 2026
1	Київський національний університет імені Тараса Шевченка	28239	236909	139	129	10
2	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна	15592	115671	96	89	7
3	Львівський національний університет імені Івана Франка	10866	81760	82	78	4
4	Сумський державний університет	5895	66725	81	73	8
5	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»	14179	73528	78	74	4
6(2)	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова	5026	40592	77	75	2

Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут ім. Сікорського»; Одеський національний університет ім. Мечникова; Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького; Національний університет «Львівська політехніка»; Карпатський національний університет ім. Стефаника; Чернівецький національний університет ім. Федьковича.

У рейтинговій таблиці українські університети розміщені згідно з індексом Гірша — кількісним показником, що ґрунтується на числі наукових публікацій і кількості їхніх цитувань.

ПРОФЕСІЙНИЙ ШЛЯХ БЕЗ КОРДОНІВ

Українка в індустрії краси досягає міжнародного визнання на America's Beauty Show

■ Іванка Квітко

У період із 18 по 20 квітня ц. р. в Чикаго (штат Іллінойс) відбулася одна з ключових подій індустрії краси США — America's Beauty Show — яка щороку об'єднує провідних фахівців, бренди, освітні платформи та професійні шоу з різних країн світу й залучає більш ніж 20 тис. професіоналів галузі. Подія поєднує масштабну виставку, професійне навчання та демонстрацію сучасних тенденцій у сфері зачісок, макіяжу, колористики, догляду за шкірою та барберингу.

Фіналістка конкурсу ABS Global Image Awards

У кулуарах всесвітнього шоу

Серед учасників цього міжнародного професійного середовища була й українська представниця індустрії краси Марія Золотун — стилістка, колористка й візажистка, яка після переїзду до Сполучених Штатів продовжує активно розвивати свою професійну діяльність та інтегрується в міжнародну б'юти-індустрію.

Ще до переїзду до США Марія мала репутацію визнаного фахівця у сфері краси в Україні. Її професійна діяльність охоплювала колористику, створення образів, професійне навчання майстрів та участь у творчих і освітніх проєктах. У різні роки вона співпрацювала з академіями BES та Young (Італія) як тренер і технолог-колорист, працюючи в напрямі сучасних технік фарбування, професійної підготовки фахівців і створення сезонних трендів колористики.

У межах America's Beauty Show Марія взяла участь у престижному міжнародному конкурсі ABS Global Image Awards, який вважається однією з найвідоміших творчих подій у професійному середовищі стилістів, колористів і творчих команд. Конкурс щороку збирає учасників з різних країн світу, а роботи оцінює міжнародна панель експертів, медіа та провідних представників індустрії. Серед фіналістів і переможців ABS Global Image Awards у різні роки були відомі міжнародні стилісти й творчі команди зі США, Іспанії, Канади, Японії та інших країн, зокрема,

Chrystofer Benson, Rafael Bueno, Manuel Mon, David Barron та інші представники світової б'юти-індустрії.

У конкурсі ABS Global Image Awards Марія Золотун виступала як стиліст та колорист і була відібрана до фіналу, ввійшовши до трійки найкращих у категорії «Салонне фарбування». Її робота була представлена серед фіналістів на офіційних експозиційних матеріалах конкурсу й додана до програми гала-вечора, на якому визначають переможців.

Фінал цього конкурсу вважається одним із помітних професійних досягнень у сфері сучасної колористики й дизайну волосся, оскільки конкурс об'єднує провідних стилістів, творчі команди та представників міжнародної б'юти-індустрії з різних країн світу. У кожній категорії до фіналу потрапляє лише невелика кількість учасників — до п'яти фіналістів, що підкреслює високий рівень професійного відбору, конкуренції та престиж участі.

Для багатьох фахівців індустрії потрапляння до фіналу ABS Global Image Awards є професійним визнанням міжнародного рівня, адже конкурс традиційно збирає найвідомі-

ших стилістів, колористів і творчі команди сучасної б'юти-індустрії. Участь українки серед фіналістів такого міжнародного професійного конкурсу стала прикладом того, як українські майстри продовжують представляти свою професію та творчий рівень на світовій б'юти-арені навіть після вимушеного переїзду до інших країн.

Варто зазначити, що в галузі індустрії краси Марія працює вже понад 17 років і має великий досвід у напрямках колористики, зачісок і макіяжу, вміло поєднує практичну роботу з клієнтами з участю в міжнародних конкурсах, а також із розвитком освітніх проєктів. Після досягнення високих результатів на міжнародних конкурсах вона отримала можливість приєднатися до професійної платформи Global Talent Beauty Cup як тренерка і суддя, що дозволяє їй оцінювати роботи інших майстрів і готувати фахівців до міжнародних виступів. Окремим напрямом діяльності Марії Золотун є розвиток онлайн-академії, через яку вона допомагає майстрам структурувати свої знання, підвищувати професійний рівень та проходити міжнародну акредитацію відповідно до сучасних стандартів індустрії.

Історія Марії Золотун є прикладом того, як професійний досвід, наполегливість і бажання розвиватися допомагають українським фахівцям залишатися частиною міжнародної професійної спільноти й продовжувати свій шлях на світовому рівні.

Усі нагороди Марії Золотун

«КОЗАЦЬКА ПОШТА»

■ Лев Хмельковський

Капітан III рангу Олександр Калько надіслав мені з України вітальну картку, що стала для мене філателістичним відкриттям. Передусім саму картку випустили 2012 року у Львові накладом 300 примірників до 20-річчя першого походу козацької чайки «Пресвята Покрова» у серії «Козацька пошта». Художник — Павло Качмар. Поштова марка на картці — теж від «Козацької пошти» — із зображенням чайки.

Серія марок «Козацька пошта» приховує чимало таємниць. Марки не мають перфорації і відносяться до так званих непоштових випусків. У часи козацької держави існувала добре організована система поштового зв'язку, що забезпечувала передачу важливих наказів і дипломатичних повідомлень. Козаки використовували кур'єрів, які пересувалися верхи або на човнах, а у великих містах існували поштові двори, де вершники могли змінювати коней для швидкої доставки кореспонденції. Деякі історики припускають, що Козацька пошта не зникла цілком навіть після

ліквідації Гетьманщини, а продовжила своє існування в підпільних мережах, передаючи секретні повідомлення в часи боротьби за незалежність.

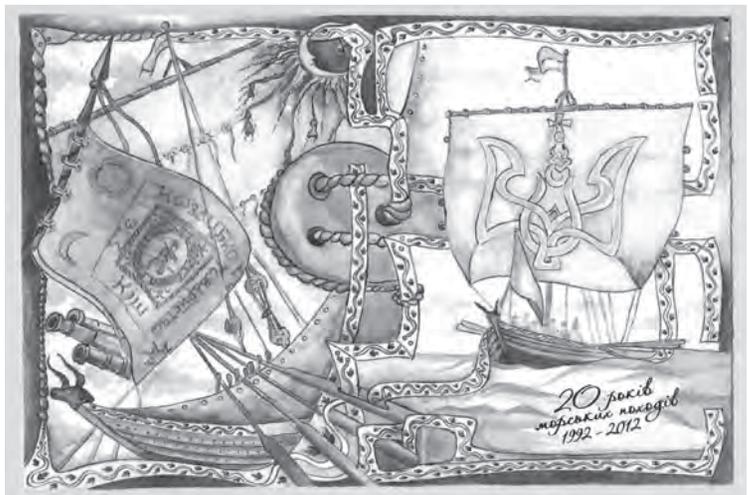
Автор серії Андрій Пилух — відомий у Європі та світі філателіст, член Співки філателістів України, ініціатор створення та керівник унікального проекту «Козацька пошта». У каталогах «Козацької пошти» вже є майже 900 художніх конвертів і марок, присвячених видатним подіям і діячам української історії та сьогодення. Багато з них урочисто погашені з нагоди певних пам'ятних дат у різних містах і містечках України, а також за кордоном, зокрема, до 70-ліття української діаспори в Австралії. Серед постатей, яким присвячені конверти «Козацької пошти» — актор-українець Джек Пеленс, генерал-губернатор Канади Рой Гнатишин, волонтер Маркіян Паславський, історик Джеймс Мейс, гокеїст Тері Савчук, мер Детройта Мері Бек, скульптори Лео Мол і Михайло Черешньовський, Василь Вишиваний, танцівники Василь Авраменко та Серж Лифар, художники Василь Курилик, Микола Бідний і Парася Іванець, бандурист Григорій Кистастий, перший директор Української служби «Голосу Америки» Никифор Григорієв, письменник

Улас Самчук, науковці Іван Пулюй і Володимир Хавкін, дисиденти Олекса Тихий і Данило Шумук.

Цікаво, що презентація марки «Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний» відбулася безпосередньо в кабінеті генерала. До речі, один блок марки та конверт з автографом В. Залужного був виставлений на добродійному аукціоні у Львівській опері. Комплект продали за 210 тис. грн, а всі кошти передали на придбання дронів для бійців.

«Почалося моє захоплення філателією з подорожі на козацькому човні, чайці, 2009 року, коли мене обрали наказним отаманом товариства «Кіш». Я вирішив виготовити конверти та марки з назвою «Козацька пошта» з ілюстраціями козацької тематики, — розповів Андрій Пилух. — На 20-річчя першого плавання чайки, яке ми відзначали 2012 року, вирішив провести спецпогашення конвертів. Потім з онуком здійснили невеликий похід по Дніпру. Вибрали маршрут, яким колись пройшов цей човен. Із Києва вирушили до Канева, звідти — униз по Дніпру до Нікополя та Херсона. Щоправда, чайка в ті часи пішла далі в Чорне та Середземне моря, а 1992-го завершила свій шлях у французькому порту Сан-Тропе».

Марки і конверти «Козацької пошти»

Картка від Олександра Калька

Конверт «Козацької пошти» й Олександра Жарівського, присвячений Борисові Ямінському, видатному діячу української громади в Австрії, співзасновнику Співки українських філателістів Австрії

Марка від Олександра Калька

Андрій Пилух і Валерій Залужний

Випуск на честь генерала Залужного

Нові напади на українців в РП

■ Петро Йосип

Двоє поляків завдали ножових поранень українцю в польському місті Вроцлаві. 32-річний Дмитро отримав 14 ножових поранень від людей, які за кілька годин до нападу хотіли придбати його авто. Під час огляду поляків нібито все влаштувало, тому українець поїхав додому по документи.

Постраждалий розповів, що покупці попросили підвезти їх до банкомата, щоб зняти кошти. Однак у жодному з 15 банкоматів, до яких Дмитро підвозив пасажирів, вони так і не змогли зняти готівку. Потім чоловіки попросили поїхати до одного з магазинів Zabka. Проте готівки не вдалося зняти й там, бо була довга черга. Дмитро вже почав заповнювати умову купівлі-продажу, аж раптом на нього напали. Заледве встиг відстебнути пасок безпеки та вискочити на вулицю з автівки. Дмитро відразу став волати, щоб нападників затримали.

Відтак нападники кинулися навтьоки, а один з них під час втечі загубив свій телефон. Дмитро самотужки зміг дістатися на автозаправки (АЗС), зателефонував своїй дівчині й домовився з нею про зустріч. Туди ж викликали швидку та поліцію. Першу допомогу йому надали українці. Постраждалий іще встиг розказати поліції про напад, але в кареті «швидкої» вже знепритомнів. Медики надали чоловікові усю необхідну допомогу, наклали понад 50 швів. Його життю нічого не загрожує. Обоє нападників затримали.

Іншому українцю пощастило менше: його зарізали. Тіло знайшов перехожий уночі на тротуарі в м. Яроціні Великопольського воєводства — тіло лежало в калюжі крові без ознак життя.

Тим часом громадяни України, які проживають у Республіці Польща (РП) і мають документ PESEL UKR, відтепер можуть отримати посвідки на проживання терміном на три роки. Такі зміни дають певні привілеї, водночас скасовують пільги.

Карта перебування CUKR — це новий тип до-

зволу на легальне перебування в РП. Його можуть отримати громадяни України та члени їхніх сімей за таких умов: легальне перебування в Польщі у зв'язку з тимчасовим захистом; наявність статусу UKR станом на 4 червня 2025 року; наявність статусу UKR на день подання заяви; наявність безперервного статусу UKR принаймні протягом 365 днів. Державний збір за подання заяви становить 340 PLN. Збір за видачу посвідки на проживання — 100 PLN.

З моменту отримання карти проживання CUKR українці втратять статус UKR та право на пов'язані з ним пільги, зокрема, можливість безплатного проживання та харчування в центрах колективного розміщення.

Управління у справах іноземців РП запевнило, що нова посвідка має низку переваг. Карта CUKR надаватиме повний доступ до ринку праці без необхідності мати додатковий дозвіл на роботу та можливість вести в Польщі господарську діяльність на таких самих підставах, як громадяни РП.

Власник карти зможе користуватися всіма правами, передбаченими для іноземців, які мають дозвіл на тимчасове проживання в Польщі. Карта разом із дійсним проїзним документом надаватиме право на подорожі Шенгенською зоною на 90 днів у 180-денний період.

Час перебування в РП на підставі карти проживання також зарахують до періоду, необхідного для отримання дозволу на довготривале проживання резидента Європейського Союзу. Наступний дозвіл на тимчасове проживання українці зможуть отримати на загальних підставах.

ПРИФРОНТОВІЙ ЛІКАРНІ ПЕРЕДАЛИ ПОТУЖНИЙ ГЕНЕРАТОР

■ Олег Садовий

Ініціатива Світового конгресу українців (СКУ) Energize Ukraine забезпечила енергетичним обладнанням Харківську міську клінічну лікарню № 17, яка розташована лише за 20 км від лінії фронту й щодня рятує пацієнтів із важкими травмами.

Генератор придбали в межах зимової кампанії СКУ «Тепло для України». Така допомога є критично важливою для закладу, який спеціалізується, зокрема, на складних офтальмологічних операціях. Через недостатню потужність старого обладнання лікарі могли використовувати лише один операційний стіл із дев'яти, що часто

ставило під загрозу зір пацієнтів. «Переданий генератор — це ще один крок у забезпеченні того, щоб навіть у прифронтових регіонах лікарі могли продовжувати свою роботу, а пацієнти — отримувати шанс на життя і якісне лікування. Дякую кожному українцю та другові України у світі, хто цієї зими склав свої жертви на допомогу Україні», — зазначив Ярема Ковалів, директор ініціативи Energize Ukraine.

Харківська лікарня № 17 не припиняла роботу навіть із початком повномасштабного вторгнення, попри обстріли та пошкодження будівлі (зокрема, після атаки 2 січня ц. р.). Світлана Саєнко, медичний директор з офтальмології, поділилася, що раніше пер-

соналу доводилося оперувати навіть із ліхтариками. «Без світла ми не можемо працювати. У нас дев'ять операційних столів, але раніше через недостатню потужність генераторів могли використовувати лише один. Це означало втрачений час, а іноді й утрачений зір», — розповіла вона. Нове обладнання дозволяє забезпечити безперервну роботу всіх операційних блоків цілком навіть під час тривалих вимикань електроенергії.

Від початку 2022 року в межах ініціативи Energize Ukraine СКУ закупив і доставив до України енергетичне обладнання на більш як 10 млн CAD. Підтримати проект можна індивідуальним внеском на офіційному сайті energizeukraine.com.

Маркіян Швець

Світовий конгрес українців щиро вітає Маркіяна Швеця з обранням на посаду голови Контрольної комісії СКУ та його приєднанням до Ради директорів. Він змінить на цій посаді покійного Олексу Непреля і візьме на себе відповідальність за забезпечення фінансової прозорості та підзвітності глобальної структури СКУ.

СКУ вітає Маркіяна Швеця як члена Ради директорів

Маркіян Швець — визнаний експерт у сфері стратегічних фінансів та операційного управління з більш як 30-річним досвідом відданого служіння українській громаді Канади та світу. Його призначення має зміцнити інституційну спроможність СКУ в час, коли координація світового українства є критично важливою для перемоги України. На новій посаді він зосередиться на таких пріоритетах: упровадження найвищих стандартів внутрішнього контролю та аудиторського врядування (як сертифікований бухгалтер-аналітик); оптимізація управлінських процесів СКУ (завдяки багаторічному виконавчому досвіду у складних багатосторонніх

організаціях); посилення ролі світового українства у підтримці оборонних та демократичних потреб України.

Маркіян Швець володіє потужною академічною базою: ступінь з механічної інженерії, MBA зі стратегії та фінансів, а також професійна кваліфікація СМА. Він пройшов шлях від лідера Співки української молоді, Союзу українських студентів Канади до віцепрезидента Конгресу українців Канади (КУК), а також став ключовою фігурою в організації історичної місії спостерігачів під час президентських виборів в Україні 2004 року. Відзначений медаллю Шевченка, найвищою нагородою КУК.

Пресслужба СКУ

ДО СЛОВА

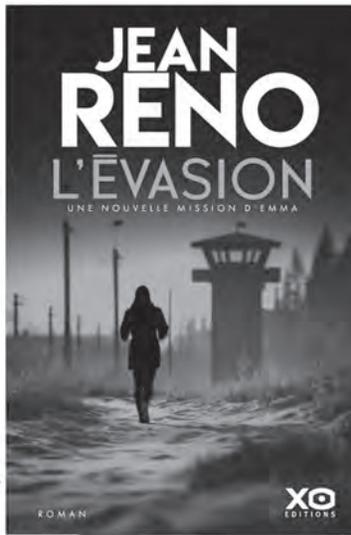
У Німеччині визнали неосудним іракського мігранта, який восени 2025-го вбив 16-річну українку, штовхнувши її під потяг. Таке рішення суд Геттінгена ухвалив через наявність у 31-річного мігранта параноїдальної шизофренії. Наразі вбивці призначили примусове лікування в психіатричній клініці.

ЖАН РЕНО НАПИСАВ РОМАН ПРО ВИКРАДЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

■ Катерина Сліпченко

Французький актор Жан Рено випустив свій другий роман. У шпигунському трилері «Втеча» йдеться, зокрема, про викрадених українських дітей.

Його перший роман «Емма» накладом більше як 40 тис. примірників уже розпродали. А в новій книзі йдеться про ту саму героїню, колишню бретонську масажистку, яка тепер офіційно завербована Службою зовнішньої розвідки Франції. За сюжетом, Емму під прикриттям відправляють до Сибіру для розслідування депортації українських підлітків до нових російських ГУЛАГів. Основні події «Втечі» переносять читача до реабілітаційного табору для українських підлітків у Сибіру. Жінка має проникнути туди й зробити світлини. «Коли я почув про цю історію (19

546 викрадених українських дітей було ідентифіковано 2024 року кількома неурядовими організаціями, що працюють над цим питанням. — Ред.), я був надзвичайно шокований. Уважаю божевіллям, що цих дітей викрадають для промивання мізків», — розповів автор.

«Озброєна своєю мужністю та особливим даром,

Емма готується кинути виклик російському «ведмедю» на його власній території», — йдеться в сінOPSISі книги. Перший роман про пригоди Емми уже вийшов друком у 20 країнах. Невдовзі має розпочатись робота над серіалом. Права на український переклад придбало «Видавництво Старого Лева» (Львів).

На війні загинула кінопродюсер

■ Вікторія Ейсмут

На російсько-українській війні загинула Вікторія Боброва (Квітка), кінопродюсер і офіцер 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс».

До Збройних сил України вона вступила в червні 2024 року. Загинула 23 квітня 2026-го в зоні виконання бойових завдань.

Останній тиждень перед загибеллю Вікторія тимчасово виконувала обов'язки керівниці відділу комунікацій бригади. Її поховано в Києві, де багато років працювала і прожила все своє свідоме життя.

Каннський фестиваль оголосив склад журі

■ Катерина Сліпченко

79-й Каннський фестиваль оголосив склад журі основного конкурсу. Саме воно вирішуватиме долю «Золотої пальмової гілки» та інших нагород фестивалю, які вручатимуть 23 травня. Лавреатів вибиратимуть із 22 фільмів, які братимуть участь в основному конкурсі.

Журі очолить корейський режисер Пак Чхан

Ук. До нього приєднаються: американська акторка та продюсер Демі Мур, ірландська й ефіопська акторка та продюсер Рут Негга, бельгійська режисерка та сценаристка Лаура Вандель, американсько-китайська режисерка та сценаристка Хлоя Чжао, чилійський режисер і сценарист Дієго Сеспедес, французько-американський актор івуарійського походження Ісаак де Банколе, шотландський сценарист Пол Лаверті та шведський актор Стеллан Скаршгард.

Через використання ШІ «Оскар» змінив правила

■ Наталка Горішня

Американська академія кінематографічних мистецтв і наук унесла зміни до регламенту нагородження кінопремією «Оскар».

Головним чином, нові правила торкнуться використання штучного інтелекту (ШІ), акторських номінацій і номінування за найкращий міжнародний фільм.

Починаючи з 2027-го фільм не претендуватиме на нагороди, якщо автори використовували ШІ у роботі над сценарієм та акторською грою. ШІ дозволений як інструмент, але не як автор, чия гра або написаний текст можуть претендувати на нагороду. В академії заявили, що в центрі творчого процесу має бути людина. Організатори обіцяють змінювати підхід до ШІ разом з розвитком технологій.

Кіностудію Довженка внесли до переліку скарбів

■ Вікторія Ейсмут

Національну кіностудію ім. Олександра Довженка внесли до переліку Скарбів європейської кінокультури — ініціативи, що відзначає знакові кінолокації та об'єкти, важливі для історії європейського кіно.

«Заснована 1927 року, кіностудія Довженка стала місцем створення більш ніж 3 тис. фільмів, зокрема робіт, що сформували українське кіно як мистецьке явище», —

повідомила Українська кіноакадемія.

До оновленого списку також увійшли кінотеатри, студії та фільмвальні локації в різних країнах Європи, зокрема, у Берліні, Стокгольмі, Ризі й Таллінні. Створення переліку Скарбів європейської кінокультури є частиною програми Європейської кіноакадемії, започаткованої 2022 року. Ініціатива спрямована на збереження важливих для кінематографа місць, що мають історичну та культурну цінність.

Фільм про війну переміг на Webby Awards

■ Оксана Горнятко

Документальний VR-фільм «Укриття» про війну в Україні здобув перемогу на міжнародній премії Webby Awards 2026, яку часто називають інтернет-Оскаром. Стрічку відзначили в категорії Apps, Software & Immersive як один із найкращих імерсивних освітніх проєктів року.

Фільм створили у форматі 360 градусів у копродукції України, Нідерландів і Бельгії. Фільмували 2024 року в різних містах України. Проєкт показує життя людей під час повномасштабної війни через простір укриттів — місць, де люди переживають

обстріли, народжують дітей, готуються до бою та прощаються з близькими. У робот, зокрема, зафіксували підземне пологове відділення в Києві, похорон захисника у Львові, підготовку військових і культурні події в укриттях.

країни скасували, натомість номінування відбуватиметься після того, як кіно буде відзначене нагородами престижних кінофестивалів. Зокрема, у Канні, Венеції, Торонто, Берліні, Пусані та Sundance. «Оскар» отримає не країна, а конкретний режисер. Окремо уточнили правила для оригінальних пісень у титрах. Щоби претендувати на нагороду, композиція має звучати щонайменше протягом останніх 15 секунд фільму до початку титрів.

Також зняли заборону на ситуації, коли актор або акторка претендує на премію за найкращу роль одразу у двох фільмах. Раніше в номінацію потрапляла роль, що була оцінена вище. В інших категоріях давно вже можна отримувати кілька номінацій.

Також цілком змінили підхід до нагородження найкращого міжнародного фільму. Правило однієї стрічки від однієї

СІЧОВИЙ СТРЕЛЕЦЬ, ЯКИЙ МАЛЮВАВ ПЕРШУ СВІТОВУ

Лев Гец

«Віч-на-віч зі смертю»

■ Орися Шиян

Виповнилося 130 років від дня народження Лева Геца. Його називають головним українським художником Першої світової війни та зберігачем культурної спадщини лемків. Він був учителем Богдана-Ігоря Антонича, виконував таємне завдання митрополита Шептицького та підіймав синьо-жовтий стяг над львівською ратушею під час Листопадового чину.

Левко народився у Львові 1896 року. Він завжди наголошував, що його прізвище пишеться через букву Г, каламбурячи, що «Гец — це вам не жарти» (геци галицьким балаком означають витівки, пустощі, жарти).

Батько-друкар помітив у сина хист до малювання та віддав учитися на курс декоративного малярства до Львівської промислової школи. Через фінансові негаразди сім'ї хлопець покинув навчання на архітектурному відділенні школи й пішов працювати на будови, якими займалося підприємство відомого українського архітектора Івана Левинського.

Напередодні приходу російських окупантів митрополит Андрей Шептицький вирішив зробити на Святоюрській горі сховок для цінних церковних документів. Іван Левинський порекомендував для цієї справи Лева Геца. Той упорався зі завданням, замурувавши важливі документи. Проте хтось доніс на нього, тож Лева ув'язнили. Хлопця допитували (із застосуванням фізичного насилля), але той довіреної йому таємниці не видав. Хто вказав на місце документів, так і не оприлюднили, але після виходу Геца з в'язниці саме його запідозрили в зраді.

Після цього зголосився добровольцем у Легіон українських січових стрільців. Упродовж усієї війни фіксував воєнні реалії в рисунках і акварелях. Згодом ці роботи стали базою для унікальної «Антології стрілецької творчості». Вони

передавали хроніку подій, емоції, авторські враження алегоричними образами. Щоби підняти дух побратимів, малював також шаржі. «Узяв у кишеню «шкіценбух», кілька кридок і олівців і з цим добром пішов на фронт. Тоді появилися його перші рисунки й карикатури стрілецьких старшин. Люди згори звернули увагу на Геца. Стягнуто його до коша, а там у «Пресовій квартирі» найшлася для нього робота. Протягом відносно короткого часу повстав прекрасний в своєму роді альбом «Антологія стрілецької творчості», — згадував про нього мистецтвознавець Микола Голубець.

Після Першої світової почалася польсько-українська війна. Більшість колишніх січових стрільців стали вояками Української Галицької армії (УГА). Під час Листопадового чину Лев Гец був одним із п'яťох військових УГА, які за вказівкою Дмитра Вітовського підіймали над львівською ратушею український прапор.

1919 року Гец уступив до Краківської академії мистецтв, а після закінчення навчання працював гімназійним учителем. Не знайшовши роботи у Львові, викладав у Сяноку. Найвідомішим його учнем був майбутній поет Богдан-Ігор Антонич.

Пейзажі Лемківщини стали черговою серією робіт талановитого графіка. 1930 року він заснував товариство «Лемківщина» й перший музей «Лемківщина». У публікації греко-католицької церкви в Сяноку Гец упродовж 14 років зби-

рав культурну спадщину української етнографічної групи — іконопис, побутові предмети, вишиванки, знаряддя праці, документи, організовував культурні та просвітницькі заходи. Це гуртувало лемківську спільноту й допомагало берегти їхню культуру. Засновник і директор музею особисто вирушав в етнографічні експедиції, збирав та записував традиції і фольклор лемків, навіть ініціював розкопки, реставрував ікони. Німецькі окупанти об'єднали «Лемківщину» з місцевим історичним музеєм і розмістили його в замку.

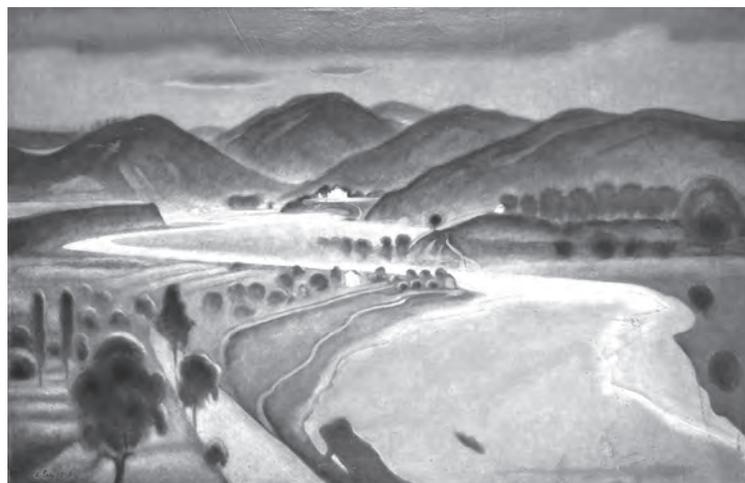
Гец співпрацював із польськими музеями, проте привезти лемківську виставку до Львова місцева влада заборонила. Він мріяв повернутися жити до міста Лева й навіть писав з того приводу митрополитові Шептицькому.

Усе ж після Другої світової війни Лев Гец остаточно залишився жити в Польщі. Проте 1947-го його заарештували польські спецслужби й ув'язнили в камері смертників у Ряшеві. Та завдяки авторитетним знайомствам митцю вдалося вийти на волю. Проте до кінця життя в Польській Народній Республіці Гец був під наглядом спецслужб як український націоналіст.

З 1950 року став викладати у Краківській академії мистецтв, яку колись сам закінчив. Численні малюнки Кракова, у якому жив до останніх днів і де похований Лев Гец, тепер можна побачити на виставці в Мистецькій бібліотеці Львова.

Автопортрет Лева Геца, 1916 р.

«Лемківський пейзаж», 1943 р.

Відкриття мистецької виставки у Сяноку, 1930 р.

■ Орися Шиян

Орден *Virtuti Militari*, який виставили на українському аукціонному сайті *Violity*, повернуть родині польського військового, якому він належав.

Цією відзнакою нагородили офіцера, якого НКВС розстріляла. Коли орден виставили на продаж, на це звернув увагу польський Ін-

Орден польського офіцера повернуть родині

ститут національної пам'яті з вимогою повернути орден родині полеглого. Після розголосу продавця заблокували й аукціон припинили. Представники родини хочуть повернути безцінну реліквію вбитого радянськими військами польського офіцера. У зв'язку із заявою директора Українського інституту національної пам'яті орден

потрапить до польського посольства в Києві. Кому належав орден, удалося встановити за вигравіруваним на ньому номером. З'ясувалося, що орденом *Virtuti Militari* 1920 року нагородили капітана Юліуша Гайнца з 16-го полку великопольських уланів, ветерана Варшавської битви.

Під час Другої світової Юліуш Гайнцель потрапив

у радянський полон. Його вбили в підвалах катівні НКВС у Харкові 1940-го, а поховали неподалік від с. П'ятихатки. Згодом останки польських військових перепоховали на кладовищі жертв тоталітаризму в Харкові, який відкривили 17 червня 2000 року. Імовірно, орден украли під час ексгумації або перепоховання.

ВЕЛЕТЕНЬ ДУХУ І ВОЛІ

До 100-річчя смерті Симона Петлюри

■ Павло Лопата

25 травня 1926 року в Парижі (Франція) убили Симона Петлюру, головного отамана й основоположника третьої доби Української революції. У вогні та буревії він започаткував нову епоху історії української нації та заклав основи нової України.

Петлюрі сама доля судила очолити визвольну боротьбу українського народу. Це сталося цілком природно і випливало з його геніальності, діяльності до й після Української революції 1917-го. Симон Петлюра відіграв значну роль у час відродження і становлення української нації.

Він народився 22 травня 1879 року в Полтаві в сім'ї бідного міщанина. Батько Василь був візником. Початкову освіту Симон здобув у полтавській духовній школі-училищі, потім навчався у полтавській духовній семінарії, де провадив культурно-національну й політичну роботу серед товаришів, за що його й вигнали звідти. Та опісля склав екстерном іспити за повний курс семінарії. Юнак очолив український гурток у Полтавській семінарії, потім став членом Революційної української пар-

тії, яка у своїй програмі визначила прагнення самостійної України шляхом політично-національної та культурницької роботи. Учтивий в російській вищій школі не мав змоги, тож поїхав за кордон, до Галичини. Там уступив до Львівського університету, та скінчити науку йому не пощастило. Із поверненням до України тимчасово вчителював на Кубані. Пізніше працював у Москві та Петрограді у всеукраїнським товаристві. Співпрацював з різними часописами в Україні та Галичині, ставши видатним журна-

лістом і публіцистом. Був делегатом на першому Всеукраїнському з'їзді, що відбувся 22 травня 1917-го в Києві, де його обрали головою Генерального військового комітету, а згодом став першим українським міністром військових справ в уряді Центральної Ради. Петлюра сформував Слобідський кіш, найбоєздатнішу частину в обороні перед навалом московських більшовиків наприкінці 1917 року й на початку 1918-го.

Після проголошення гетьманським урядом Павла Скоропадського федерації України з Росією Петлюра очолив антигетьманське повстання. 14 грудня 1918 року переможні війська Петлюри струнками лавами увійшли до Києва. Першою військовою частиною, що відгукнулася на заклик Петлюри до повстання, були січові стрільці під командуванням полковника Євгена Коновальця. Кількома місяцями пізніше головний отаман Петлюра став головою Української держави. В 1919—1920 рр. уся державна і військова влада концентрувалася в його руках. Це були грізні часи, коли перемоги й поразки чергувалися і коли борцям за волю України треба було діяти в невимовно тяжких обставинах. Україна боролася проти червоної Москви, біло-царської Росії, проти поляків, не маючи підтримки байдужого тоді до нашої боротьби Заходу. До Києва Петлюра зі своїм військом входив чотири рази. Восени 1919-го Армія Української Народної Республіки (УНР) та Українська Галицька армія переможно пішли на Київ і здобули його, на жаль, лише на дуже короткий час. Встояти проти страшного во-

рога було несила, тож у листопаді 1920 року головний отаман разом із рештками українського війська мусив покинути українську державну територію.

Він не належав до жодної партії, групи чи класу, а належав усьому соборному українському народові. Петлюра був народним героєм, він вийшов із народних мас, знав їхню психологію і розумів потреби, був носієм ідей української національної та соціальної справедливості. Петлюра був оборонцем найпрогресивніших традицій української нації, її духу і моралі, її віри та Церкви. «У війні за волю і в повстаннях міцно виявляв наш народ свою непохитну волю жити незалежним державним життям. Нехай боротьба буде довгою й упертою, нехай забере нові і нові жертви, але незалежна Україна — хоче чи не хоче того Європа — таки буде. Українські мечі перекуються на рала тільки тоді, коли гасло «Українська Незалежна Держава» перетвориться в дійсність і забезпечить отому ралові можливість зжиткувати рідну плодючу землю з її незчисленими багатствами не для потреб третього або другого з половиною чи якогось іншого Інтернаціоналізму, а для устаткування і зміцнення власного державного добра і збагачення рідного народу, — писав він. — Великий чин наших лицарів вчить вірності й ідеалам і вмінню підпорядкуватись. Тільки вірність і слухняність творить передумови успіху національної боротьби. Вірність є основою не лише родинного життя. Вірність ідеям є підставою внутрішньої сили ширших громадських об'єднань, до національного включно. Скупчимося один біля одного з готовістю взаємної допомоги і перестороги. І ми витримаємо всі «міри і проби», незалежно від того, чи вони походять від якогось Інтернаціоналізму, чи від його клясичного антитипу».

1920-го Симон Петлюра виїхав до Варшави. А коли 1924 року більшовики домагалися, щоби поляки його видали, Петлюра з Польщі у жовтні виїхав до Парижа, щоб там як «у столиці світу продовжувати розпочату і недокінчену роботу», розказати світові правду про Україну та відкрити правдиве обличчя своїх супротивників. Там мешкав в убогій кімнаті і, недосипаючи ночей, невтомно працював для України. Співпрацював із

часописом «Тризуб», що виходив у Парижі українською мовою. Усі зароблені гроші витрачав на пропаганду та кореспонденцію. Менше дбав про себе, а більше про Батьківщину.

25 травня 1926-го поплудні Симон Петлюра вийшов із ресторану «Шартъє» в Парижі на вул. Расіна і попрямував до бульвару Мішель. Ідучи попри книгарню «Жібєр», зупинився, оглядаючи книги у вітрині. І в цей момент до нього підбіг незнайомец, який вигукнув: «Захищайся негіднику!». Вихопив з кишені пістолет, націлівся на Петлюру і тричі вистрілів. Очевидець свідчив, що вбивця стріляв ще чотири чи п'ять років, примовляючи після кожного пострілу: «Це тобі за погроми!». На сьомому пострілі кулі скінчилися. Поліціант, який прибіг туди, вирвав зброю з рук нападника й повів його до поліцейного відділку. Симона Петлюру повезли до лікарні, де той скоро помер.

Убивцею виявився більшовицький агент Самуїл Шварцбарт, який народився 1886 року в Росії, але виростав в Україні. Потім служив в іноземному легіоні у Франції. Після поранення на фронті повернувся до України. Жив у Криму, де наслухався про «жидівські погроми», почув дещо про Петлюру й поступово переконав себе, що той є автором і організатором погромів. Пізніше одержав французьке громадянство й 1920-го відкрив у Парижі крамницю годинників і біжутерії. Збирав матеріали про життя євреїв у Росії, їхнє становище та погроми. Постійно носив у кишені портрет Симона Петлюри, за яким чигав, як тінь, аж поки не вбив.

Після смерті Симона Васильовича вся Україна була вкрита національною жалобою. У Києві в соборі Св. Софії відбулася панахида по головному отаману. Її ініціювала Спілка української молоді, члени якої роздавали присутнім вірш про Петлюру, написаний молодим студентом Борисом Матушевським.

Симон Петлюра був прихильником відбудови УНР. Він увійшов до української історії як видатний борець за визволення України. Його велика ідея визволення України є актуальною і сьогодні. Вона була й буде такою в майбутньому, бо серед українського народу жила і буде жити петлюрівщина, а також дійсність визвольної боротьби і піетет до особи Петлюри.

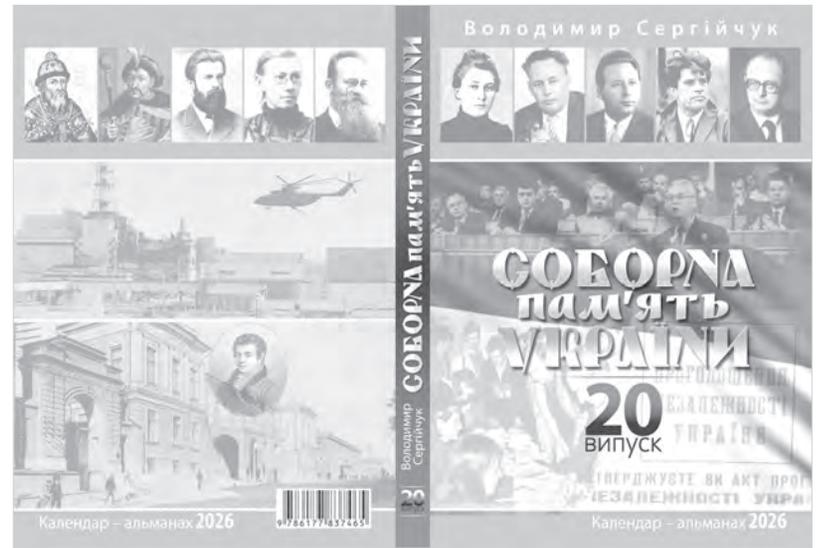

Симон Петлюра

Соборна пам'ять України

Календар-альманах 2026

ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК У № 12—13, 16—18

Подаємо текст без змін за виданням: Сергійчук Володимир. Соборна пам'ять України. Календар-альманах. 2026. — Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2025.

ЛЮТИЙ

18 ЛЮТОГО

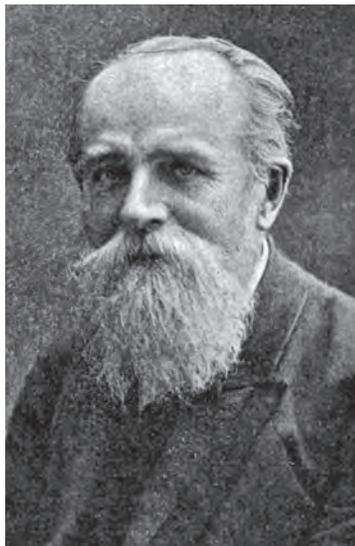
80 років тому (1946) у Введенці Чугувського району Харківської області народився Олексій Баркалов, український ватерполіст, дворазовий олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту СРСР. Його ім'я занесене у книги рекордів Гінесса в 1993 р. за 412 матчів, що були ним зіграні за збірну команду СРСР. Помер 9 вересня 2004 року.

75 років тому (1951) помер Володимир Сельський, український геолог та геофізик, академік АН УРСР, професор Львівського ун-ту та Львівського політехнічного ін-ту, де організував кафедри геофізики. Розробляв питання нафтогазовості України, вивчав тектоніку Дніпровсько-Донецької западини, був одним з організаторів

комплексного вивчення мінеральних ресурсів та геофізичних досліджень у Західній Україні. Народився 13 жовтня 1883 року у Вихилівці (нині — Хмельницька обл.).

19 ЛЮТОГО

175 років тому (1851) народився Яків Шульгин, український історик, громадсько-культурний діяч, педагог, автор праць з історії Лівобережної України 2-ї половини XVII—XVIII ст. Помер 14 січня 1911 року.

20 ЛЮТОГО

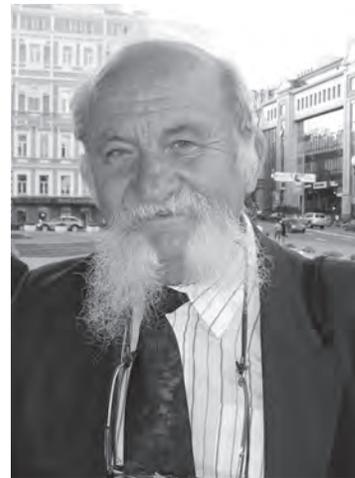

375 років тому (1651) загинув Данило Нечай, герой Визвольної війни українського народу, полковник брацлавський (1649—1651), один із сподвижників Богдана Хмельницького. Рік народження невідомий.

150 років тому (1876) у Харкові народився Федір Акименко (Якименко), український композитор, піаніст і музичний письменник. Член Беляєвського гуртка, автор понад 200 музичних та літературних творів (опера «Фея снігів» (1914); оркестрові твори — «Лірична поема», «Легенда», «Ангел», «Русалка», «Поема-ноктюрн», «Балетна сюїта» та ін; п'єси для фортепіано та інших інструментів; романси; обробки українських народних пісень). У 1919—1923 роках працював у Петербурзькій консерваторії на посаді професора, у 1923 році, не сприйнявши більшовицьких перетворень в Росії, переїхав на постійне проживання до Парижа. У творчості Акименка чітко простежується вплив українського народного мелодизму, а пізніше — французького імпресіонізму. У своїх творах тяжив до мініатюрності форм, м'якості відтінків та чуттєвості. Помер 8 січня 1945 року в Парижі.

90 років тому (1936) у Курові на Пряшівщині (тепер — Східна Словаччина) народився Микола Мушинка, український фольклорист, етнограф, літературознавець, мистецтвознавець, бібліограф. Дійсний член НТШ у Львові (з 1989), голова Асоціації українців Словаччини (з 1990).

21 ЛЮТОГО

90 років тому (1936) ВУАН перетворено на Академію наук УРСР.

20 років тому (2006) помер відомий політичний діяч Великої Британії українського походження Стефан Терлецький. Народився 1927 року.

22 ЛЮТОГО

120 років тому (1906) у Глухові (нині — Сумська обл.) народився Євген Квасніков, український та узбецький мікробіолог, чл.-кор. АН УРСР. Запропонував антибіотик лактоцид, що притлумлює діяльність бактерій-збудників кишкової інфекції, проводив значні дослідження молочнокислих бактерій та дріжджів, описав низку нових видів мікроорганізмів, розробив рекомендації для бродильної та харчо-

вої промисловості. Помер 18 вересня 1995 року.

75 років тому (1951) у Кодні (нині — Житомирська обл.) народився В'ячеслав Медвідь, прозаїк, есеїст, перекладач. За роман «Кров по соломі» отримав Національну премію ім. Тараса Шевченка (2003).

23 ЛЮТОГО

105 років тому (1921) Ліга Націй визнала окупацію ЗУНР Польщею.

70 років тому (1956) в Харкові померла Раїса Данківська, українська фольклористка, етнограф, член Етнографічного товариства у м. Києві. Після смерті М. Сумцова — завідувала з 1923 по 1929 рік музеєм Слобідської України. Її перу належать праці: «Свадебные обряды у малороссов Грайворонского уезда в 1890-х годах», «Кулик» і «Лесничка» — обрядовые печенья Фатешского уезда та інші. У 30-х роках ХХ ст. зазнала утисків і переслідувань. Народилася в 1885 році.

24 ЛЮТОГО

160 років тому (1866) народився Микола Василенко, громадсько-державний і педагогічний діяч, історик держави і права, дійсний член і президент ВУАН, член Центральної Ради, міністр закордонних справ і народної освіти Україн-

ської Держави. Помер 3 жовтня 1935 року.

25 ЛЮТОГО

155 років тому (1871) у Новоград-Волинському (тепер — Житомирська обл.) народилася Леся Українка (спр. прізвище — Лариса Косач-Квітка), українська поетеса, публіцист, громадська діячка. Померла 1 серпня 1913 року в Сурамі (Грузія). Похована у Києві.

80 років тому (1946) у бою з російськими окупантами загинув полковник УПА Грегит-Різун (Василь Андрусак).

70 років тому (1956) закінчився ХХ з'їзд КПРС, який взяв курс на десталінізацію суспільного життя в СРСР, що ознаменовано доповіддю Микити Хрущова «Про культ особи та його наслідки».

26 ЛЮТОГО

150 років тому (1876) народився Віктор Курманович, військовий діяч. З 1918 — в армії ЗУНР, в 1919 очолював 1-й Галицький корпус. Після поразки українських визвольних

змагань був інтернований до Чехословаччини, згодом поселився в Австрії. Займався громадською діяльністю. Обирався членом Проводу ОУН. Брав участь у формуванні дивізії «Галичина». В 1945 заарештований органами НКВС у Відні, невдовзі помер у тюрмі в Одесі.

27 ЛЮТОГО

270 років тому (1756) народився граф Ілля Безбородько, засновник Ніжинського ліцею (тепер — педагогічний університет імені М. Гоголя). Помер у 1804 році.

195 років тому (1831) народився видатний художник Микола Ге, який оспівав красу України в своїх численних полотнах. Помер 13 червня 1894 року.

105 років тому (1921) в Одесі народився Петро Гришковський, дослідник історії та археології Північно-Західного Надчорномор'я. Зробив великий внесок в дослідження Ольвії. З 1963 — завідувачий кафедрою історії давнього світу та середніх віків Одеського держуніверситету. Помер 1988 року.

100 років тому (1926) у Красному на Холмщині народився Володимир Панасюк, український учений у галузі механіки

28 ЛЮТОГО

200 років тому (1826) народився Памфіл Юркевич, видатний український філософ, педагог, представник української академічної філософії. Помер 16 жовтня 1874 року.

145 років тому (1881) народився Павло Альошин, український архітектор, випускник Петербурзького інституту цивільних інженерів, Петербурзької Академії мистецтв (1917), головний архітектор Києва (1918—1920), київський губернський архітектор (1922—1924), один із засновників Київських Художнього та Архітектурного інститутів. Професор Художнього інституту з 1921 року, дійсний член Академії архітектури УРСР з 1945, доктор архітектури з 1946, вчитель В. Заболотного, П. Юрченка, П. Шпари та ін. Споруди: Київ — Педагогічний музей (1909—12, нині — Будинок учителя), Ольгинська гімназія (1906—1927, нині — один із будинків НАН України), будинок на вул. Пилипа Орлика №1/15 (1911—1912), Будинок лікаря (Велика Житомирська, №17 (1928—1931); селище Харківського тракторного заводу (1931). Помер 3 червня 1973 року.

29 ЛЮТОГО

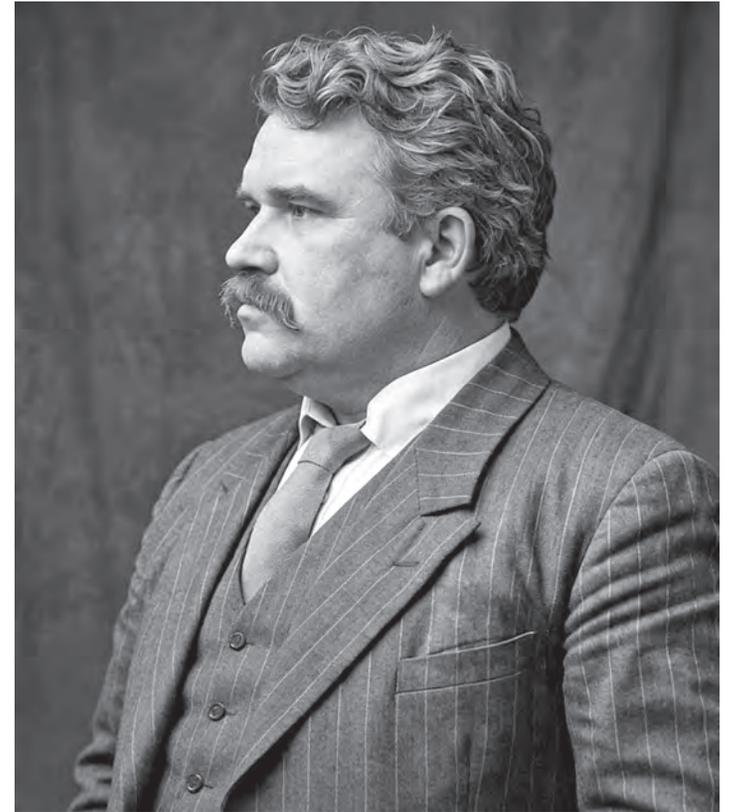
125 років тому (1896) у Києві народився Кость Котко (спр. — Микола Любченко), український письменник-сатирик. Редагував газети «Червона правда», «Вісті», був співробітником журналу «Червоний перець». Незаконно репресований у 1935. Загинув 25 листопада 1937 року.

У ЛЮТОМУ

80 років тому (1946) очолюваний Степаном Бандерою Закордонний центр ОУН перейменовано на Закордонні частини ОУН.

ВІД МАШИНІСТА ПАРОВОЗА — ДО ПРОВІДНИКА УКРАЇНЦІВ ДАЛЕКОГО СХОДУ

(до 145-річчя від дня народження Петра Горового)

мена багатьох вихідців з Гадяцького краю відомі в усьому світі — це і організатор медичної справи в російській імперії Нестор Амбодик-Максимович, творець перших ракет генерал Олександр Засядько, громадсько-політичний діяч і вчений Михайло Драгоманов, письменник Панас Мирний, конструктор танків і атомної зброї Микола Духов, радянський державний діяч і дипломат Дмитро Дігтяр...

Проте за недавніх часів чимало вихідців з цього регіону зовсім не згадувалися, особливо ж ті, хто долучився до українського національно-визвольного руху. Серед таких — ім'я Петра Горового, котрий народився 1881 році на однойменному батьківському хуторі на цій благословенній полтавській землі. Звідси його життєвий шлях простелився аж до Тихого океану, де він з 1898 року працював машиністом на Східно-Китайській залізниці.

Однак, коли з берегів Балтики, після виступу солдатів Волинського полку в Петрограді, аж до Далекого Сходу повіяли вітри свободи, Петро Горовий виявився підготовленим організатором українського національного відродження за тисячі кілометрів від рідної Полтавщини. Тож неви-

падково його у лютому 1918 року обирають членом Манджурської Української окружної ради, делегують на Четвертий Український Далекосхідний з'їзд.

Його виступи в обороні українства Зеленого Клину, організаційні здібності сприяли тому, що саме йому місцева громада доручає організувати й очолити Центральне правління Українського Далекосхідного крайового кооперативу «Чумак», на чолі якого він стоятиме аж до окупації російськими більшовиками цього регіону в листопаді 1922 року. До речі, вирішуючи й чимало інших нагальних українських справ. Зокрема, в грудні 1920 року він очолює комісію з організації Українського Далекосхідного видавничого товариства імені Тараса Шевченка. Але була в Петра Горового тоді й ще одна важлива місія — саме він добився від місцевого правителя отамана Семенова, неприхованого українофоба, грамоту на влаштування українського національного життя на Зеленому Клині. В обмін на лояльність до його уряду, він надавав українцям національно-територіальну автономію в Примор'ї з їхньою адміністрацією, за винятком Владивостока.

Володимир Сергійчук
Продовження
у наступному номері

Викрили кліриків-зрадників

■ Юстина Зарваниця

Служба безпеки України (СБУ) викрила на Дніпропетровщині архімандрита, колишнього настоятеля храму Сіверськодонецької єпархії Української православної церкви (УПЦ) Московського патріархату (МП), який виправдовував злочини рашистів і чекав на повну окупацію України.

Слідство встановило, що після захоплення частини Луганської області 2014 року клірик виїжджав до РФ, щоб заручитися підтримкою очільників Російської православної церкви. Повернувшись знову в Україну, проводив літургії в одному з храмів Дніпропетровщини, де підбурював парафіян підтримувати кремлівський режим. Крім того, архімандрит в особистих листуваннях зі знайомими виправдовував російські обстріли українських міст.

Водночас на Київщині викрили старшого диякона Київської ми-

трополії УПЦ МП, який у Telegram агітував рашистів до насилля над воїнами Збройних сил України, які перебувають у полоні. Задokumentовано, як клірик закликав ворога ув'язнювати наших військових до російських тюрем, залишати на тривалий час без їжі та води і відправляти на каторгу.

Також затримали чотирьох ворожих агітаторів у різних регіонах України. Зловмисники підтримували збройну агресію РФ, закликали обстрілювати українські міста й катувати українських військовополонених.

У БІЛОРУСІ ПОЗБУВАЮТЬСЯ КАТОЛИЦЬКИХ СВЯЩЕННИКІВ

■ Ірина Коляда

Троє католицьких священників — громадян Польщі, які багато років служили в Білорусі, були змушені покинути країну.

Усі вони душпастирювали у Вітебській дієцезії. Один із них — о. Станіслав Мжиґлуд, сальваторіанець, багаторічний настоятель парафії у Браславі, у дієцезіяльному санктуарії Божої Матері Цариці озер. Його часто згадували в державних виданнях, він отримував визнання за внесок у розвиток соціальної інфраструктури регіону. А тепер державна влада відмовила йому в продовженні дозволу на служіння як іноземцю.

Така ж доля спіткала ще двох священників. Це о. Зенон Щенхар, сальва-

торіанець, один із перших польських місіонерів, які прибули в Білорусь після 1990-го. Протягом 35 років він служив у кількох парафіях, відбудовуючи релігійне життя по десятиліттях атеїзму. Донедавна був вікарієм парафії Різдва Пресвятої Діви Марії у Відзах.

У продовженні служіння також відмовили конвентуальному францисканцю о. Вальдемару Куяві, який був вікарієм парафії Непорочного зачаття Пресвятої Діви Марії в Уделі, що в Глубоцькому районі Вітебської області.

За інформацією від вірних, рішення про відмову в поновленні дозволів прийнято місцевою владою Вітебської області та затверджено Управлінням уповноваженого у справах релігій і національностей. За деякими повідомленнями, священникам до-

ведеться виїхати вже у травні; іншим душпастирям Вітебської архідієцезії дозвіл продовжили, але тільки на пів року.

Це черговий випадок за останні місяці, коли католицькому духовенству відмовляють у можливості працювати в Білорусі. Пінська дієцезія раніше повідомляла про подібну ситуацію, коли двоє священників були змушені виїхати. Тоді вірні підозрювали, що відмова могла бути пов'язана з допомогою, яку панотці надавали греко-католикам, але, може, то були незалежні процеси. Двоє священників (о. Павло Кручек служив у Білорусі майже 20 років, а о. Адам Страчинський — 11) уже покинули Білорусь. Єпископ назвав їхній «вимушений від'їзд» болем. В Управлінні з питань релігій у Мінську та в Брестському міськвиконкомі коментувати ці рішення відмовилися.

Критерії, які використовувала диктатура для надання або відмови в дозволі на служіння, залишаються незрозумілими. Серед вірних зростає неспокій, що такі рішення можуть незабаром торкнутися ще більшої кількості священників — зокрема тих, які служать у Мінсько-Могилівській архідієцезії. Це все відбувається на тлі серйозної нестачі місцевого духовенства в Католицькій церкві в Білорусі.

ФОТОФАКТ

Невідомий жбурнув «коктейлі Молотова» у мечеть у Львові.

У Львові створили новий чоловічий монастир

■ Оріся Шиян

Львівський храм Святого Андрія Української греко-католицької церкви (УГКЦ) став монастирем отців василіян.

Нову оселю заснували згідно з декретом о. Роберта Лисейка ЧСВВ, протоархімандрита Василіянського чину. Настоятелем монастиря став о. Роман Шуп'яний, чинний адміністратор церкви Андрія. До складу нового монастиря увійдуть ченці, які раніше були закріплені за монастирем Святого Онуфрія у Львові. Новопризначений ігумен зазначив, що таке рішення нічого не змінює

для храму і парафії Святого Андрія. Заснування нової оселі пояснюють практичною потребою упорядкувати статус ченців, які обслуговують цю церкву. Тепер, коли створили новий монастир і заснували юридичну особу, всі угоди та рішення в правовому полі офіційно прийматимуть від імені новоствореної оселі. Восьмеро ченців василіян, які дотепер служили при церкві Андрія, будуть перепризначені. «Від давнього часу монахи, які служать у цьому храмі, юридично (згідно з нашими монашими правилами) належали до львівського монастиря Святого Онуфрія, куди були призначені декретами. Тобто були

закріплені за монастирем Онуфрія, але обслуговували храм Андрія», — пояснив о. Роман.

Він відзначив, що процедура заснування монастиря мала кілька важливих етапів: дозвіл від єпископа місця (митрополита Львівського УГКЦ Ігоря Возьняка); протоархімандрит збирає раду і приймає рішення про заснування монастиря; протоархімандрит засновує монастир у Римі (Італія) через звернення провінційної управи.

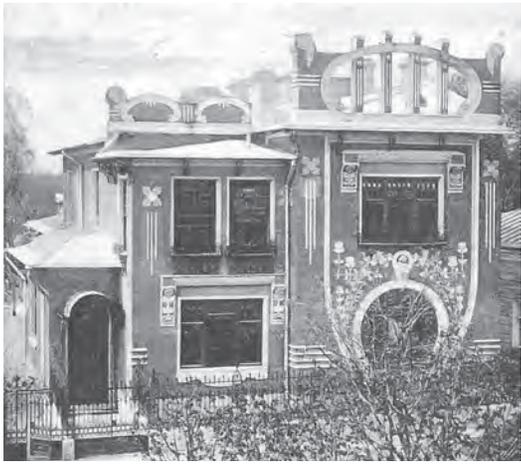
Загалом у Провінції Найсвятішого Спасителя отців василіян в Україні є понад 30 монаших осідків і близько 200 ченців. У Львові відтепер існують два чоловічі

василіянські монастирі: Святого Онуфрія і Святого Андрія. Нагадаємо, що храм, у якому тепер молиться парафія церкви святого Андрія УГКЦ, це колишній костел при монастирі отців бернардинів. Приміщення колишнього монастиря нині використо-

вує Центральний державний історичний архів.

Як писав Meest Weekly, 24 березня ц. р. Російська Федерація (РФ) поцілила ударним дроном у будинок, що межує з церквою та архівом. Пошкоджені зазнали й вітражі храму та дзвіниці.

На даху будинку Вігдоровича був декоративний елемент, що разом із фасадом створював вигляд арфи

У сецесійній будівлі працюють два музеї

Світловий ліхтар із вітражем на сходовій клітці

Вестибюль округлої форми вкритий ліпниною

■ Орися Шиян

БУДИНОК-АРФА У РІВНОМУ

Водній із найкрасивіших будівель Рівного у стилі модерн нині розмістились громадські простори. Проте будинок № 17 на теперішній вулиці Симона Петлюри будували як віллу для одного з найзаможніших підприємців міста. Цікаво, що в період визвольних змагань там розмістили адміністрацію уряду Української Народної Республіки (УНР), якому довелося виїхати з Києва.

Із кінця XIX ст. цю невеличку вуличку перейменували шість разів: Аптекарьська, Гоголівська, 13-ї Дивізії (за Польщі), СС-штрассе (за німецької окупації), Червоноармійська (у радянський період). Тепер вулиця названа на честь головного отамана Армії УНР Симона Пет-

люри, який бував у місті й виступав на мітингах перед місцевою громадою в часи визвольних змагань саме на цій вулиці. Тут же встановили йому пам'ятник. Уряд Директорії перебував у Рівному 1919 року.

Це був елітний район, на початку XX ст. на цій вулиці жили переважно державні службовці та заможні міщани. Одну з кам'яниць збудували на замовлення єврея Йоселя-Іцхака Вігдоровича, яку він присвятив своїй дружині Перлі. Цей рівненський підприємець мав бізнес із продажу хутра і торгував ним у багатьох країнах Європи. Модерновий проект будинку бізнесмен замовив в архітектора Опанаса Корженівського.

Фасад оздобили ліпниною з рослинними орнаментами, вікна — круглої форми. Над дверима було овальне вікно з вітражем і кований дашок. Особливий елемент на даху перетворював фасад на арфу, нині він уже втрачений.

Вестибюль будинку мав незвичну круглу форму, із колонами. Хто в домі господар, нагадували різьблені вензелі з ініціалами на дверях. ґрати на вікнах мали незвичні візерунки. Цікаві печі циліндричної форми оздобили декоративними кахлями. Підлога — дубовий паркет і метальська плитка.

На другий поверх вели мармурові сходи із кованими перилами. На стінах вишукану ліпнину доповнювали великі вертикальні

дзеркала. Вікно-плафон із вітражем на стелі освітлює сходову клітку.

Родина Вігдоровичів оселилася у своєму будинку 1903-го. Але вже 1919 року, коли до Рівного прибули міністерства уряду Української Народної Республіки, перший поверх їхнього будинку зайняла державна канцелярія. Тодішня місцева преса подавала оголошення: «Керуючий Міністерством внутрішніх справ приймає приватних осіб щодня, крім свят, від 11—12 год. в будинку Вігдоровича по Гоголівській вулиці» або «Прийом у п. Міністра проф. І. Огієнка щодня».

Напередодні прибуття до Рівного радянської влади 1939-го родина Вігдоровича виїхала з міста до Поль-

щі. «Коли розпочалася війна 1939 року, він (Вігдорович) попросив мого батька відвезти їх у Гошу. Яка його дальша доля, не знаю. Коли прийшли совети, то в будинку Вігдоровича розмістились військові батальйону урядового зв'язку. За німців там розміщувались частини Червоного Хреста», — розповів Володимир Кулій, давній житель вулиці Петлюри.

У повоєнні роки в цьому приміщенні розмістили різні державні установи. Певний час там працювала обласна наукова бібліотека, в 1994—1999 рр. — Музей українського мистецтва. А з 2001-го будівлею опікується Будинок учених. Там відкрили два музеї — Уласа Самчука та бурштину. Останній розмістився в колишній парадній кімнаті. У музеї Самчука збереглися розкішні дубові панелі на стелі.

Швейк у Скелівці

■ Ірина Коваленко

Село Скелівка Хирівської громади на Самбірщині до 1945 року називалося Фельштином і належало родині Гербуртів. Тій самій, що поруч у Добромилі звела оборонний замок. У Скелівці замок теж був, але тепер це сива історія, причому маловідома.

Гербурти походили з Моравії, нове поселення на Галичині назвали на честь свого рідного Фельштайна. До речі, Гербурти заснували не один Фельштин. Про існування фортеці на Старосамбірщині історики знають із позначки на мапі XVII ст. військового інженера Гійома де Боплана. Фельштин колись був містом. У центрі на прямокутній площі збереглося кілька старих кам'яниць типово міської забудови. Колись там стояла ратуша. Символіка містечка повторює герб Гербуртів — яблуко, проколене мечами. Але якщо там традиційно є три срібні списи (як і на гербі Добромиля), то на

гербі Фельштайна — два. Найдавніший його зразок відомий з печатки містечкової ратуші, датованої 1553—1565 рр.

Із часів середньовіччя у Скелівці зберігся готичний костел. Як припускають дослідники, його дзвіниця, що схожа на вежу-донжон, могла залишитися саме від оборонного замку. Сакральна будівля входила до міського фортифікаційного комплексу. Додатково місцевість оберігали земляні вали та рови, болота і річка Стрв'язь. Костел Св. Мартина взялися будували після 1498-го, коли татари спалили попередній, дерев'яний. Він був усипальницею Гербуртів, там були красиві різьблені надгроб-

Костел Святого Мартина

Палац у парку

Пам'ятник Швейку

ки, маньєристичні вівтарі. Храм пережив велику пожежу, тож 1904 року його перебудували, надавши неоготичних рис. У Першу світову війну святиню знову зруйнували.

Тепер оборонний костел є пам'яткою національного значення і греко-католицькою церквою Кузьми і Дем'яна. Під такою ж на-

звою в селі є дерев'яна церква 1790-го, яка працювала навіть після Другої світової. У сільському парку стоїть палац XVII—XVIII ст. Радянська влада влаштувала в ньому туберкульозний диспансер. Історичні перекази розповідають, що, коли Єжи Мнішек домовився із Лжедмитрієм про похід на Москву, вони

зібрили військо, яке певний час у серпні 1604-го перебувало у Фельштині.

А в роки Першої світової там мандрував персонаж популярного роману Ярослава Гашека — бравий вояк Швейк. У Скелівці йому встановили пам'ятник, а село входить до маршруту «Шляхами бравого вояка Швейка».

КОРОТКО

Гімнастика

Таїсія Онофрійчук завоювала золото на Кубку Європи в Азербайджані. Вона була найкращою у вправах з обручем, набравши 30,150 бала.

Лук

Вероніка Марченко, Дзвенислава Черник та Анастасія Павлова вибороли срібні нагороди на Гран-прі Європи зі стрільби з лука в Анталії (Туреччина). Водночас в особистих змаганнях Вероніка зайняла шосте місце, а Дзвенислава — 12-те.

Стрибки

Українці здобули срібні медалі Суперфіналу Кубка світу зі синхронних стрибків у воду з десятиметрової вишки. Олексій Середа та Марк Гриценко почали змагання не надто впевнено, зайнявши п'яту позицію після перших двох стрибків. Проте на складніших стрибках зуміли увійти до трійки лідерів, а в останньому виступі хлопці стали найкращою парою. Однак отриманих балів не вистачило для завоювання золота. Тож завершили змагання на другому місці, покращивши свій торішній результат, коли фінішували третіми.

Шахи

Василь Іванчук повернувся до сотні найкращих шахістів світу в оновленому рейтингу FIDE. Тепер він посідає 97-ме місце, маючи у своєму активі 2 634 бали ЕЛО. Раніше 57-річний гросмейстер перебував на 119-й сходинці. Також до сотні кращих серед українців увійшли Павло Ельянов (46), Ігор Коваленко (47) та Руслан Пономарьов (86). Рейтинг продовжує очолювати норвезький шахіст Магнус Карлсен із 2840 балами.

Ухвала

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) ухвалив рішення скасувати обмеження щодо участі спортсменів із Білоруси в міжнародних змаганнях. Тепер федерації та організатори можуть допускати їх під національним прапором. У МОК заявили про право спортсменів на участь у спорті незалежно від політичних дій їхніх урядів. Обмеження були запроваджені в лютому 2022 року після вторгнення Росії до України. Національний олімпійський комітет України оголосив «категоричний протест».

ФІНАЛ ЗАЛИШИВСЯ У МРІЯХ

■ Роман Журба

Учетвер 7 травня в Лондоні відбувся повторний поєдинок між українським «Шахтарем» і місцевим «Кристал Пелес» у рамках півфіналу Ліги конференцій. «Гірники», які прогнали в першій зустрічі з рахунком 1:3, виходили на поле в надії відігратися. Але це виявилось непросто, а краще сказати — неможливо. Донецька команда поступилася і в другому поєдинку, щоправда, пропустивши на один м'яч менше.

Гості розробили тактику наступу з перших же хвилин

матчу, якої і дотримувалися. Та попри всі зусилля вони, хоч і наблизилися до воріт господарів, особливої небезпеки не створили. «Орли» впевнено нейтралізували дії суперників, проте водночас не забували і про своє завдання. Десята хвилина принесла успіх англійцям у контратаці. Їхнє просування вперед завершилося взяттям воріт донецької команди, однак його не зарахували після перегляду відеоповтору.

Та справжня успішність дій не забарилася. І господарі поля в середині першого тайму зіграли чудово. Адам Вортон пробивав у правий нижній кут — гол-

кіпер «гірників» відбив. М'яч відлетів, на нього накинувся Даніель Муньйос, який пустив снаряд уздовж лінії воріт. І м'яч улучив у Педрінью Азеведо, від якого залетів у ворота донецької команди.

Та «Шахтар» не відступив. Продовжуючи йти вперед, гості нарешті досягли результату. На 34-й хвилині зустрічі вони таки забили свій гол, зрівнявши рахунок на табло. Повільна атака у виконанні гостей завершилася ударом Егінальду в ліву «дев'ятку».

Друга половина ігрового часу знову внесла корективи в перебіг протистояння. На 52-й хвилині матчу «Кри-

ДО СЛОВА

У FIFA розглядають можливість утілення механізму, що дозволить національним чемпіонатам проводити матчі за кордоном. При цьому кожна ліга матиме право провести за межами своєї країни не більше як один матч за сезон. Водночас жодна країна не зможе прийняти більше ніж п'ять матчів закордонних чемпіонатів за один сезон. При цьому, проведення кожного з таких матчів необхідно буде затверджувати на кількох рівнях: футбольною лігою, матч якої планують перенести за кордон, національною асоціацією та на рівні FIFA, що зможе накладати вето, якщо логістика матчу загрожуватиме самопочуттю гравців.

стал Пелес» удруге вийшов уперед. Зумів відзначитися Ісмаїл Сарр, який зіграв у падінні на м'ячі, що рухався по лівому флангу в карний від Тайріка Мітчелла. Сарру вдалося поцілити під дальню стійку. Після цього англійці вже не лізли на рожен. Їхня гра відповідала необхідності зберегти результат.

Своєю чергою «Шахтар» хоч і демонстрував волю до перемоги, проте навіть перевага у володінні м'ячем на полі не знаходила реалізації, оскільки не було можливості вийти на ударну позицію, щоби принаймні довести матч до нічиєї. У підсумку поразка від англійської команди з рахунком 1:2.

Дуже важка атлетика

■ Марко Стріха

Українська важкоатлетка Каміла Конопот успішно захистила титул абсолютної чемпіонки Європи в Батумі (Грузія).

Вона виявилася єдиною спортсменкою, якій удалося підняти 100 кг у ривку, випередивши найближчих суперниць на 6 кг. Потім у поштовху також стала першою, піднявши 121 кг. Таким чином, за загальною сумою балів Каміла здобула титул абсолютної чемпіонки Європи вчетверте. Крім

того, Україну представляла Ольга Івженко, яка продемонструвала другий найкращий результат у поштовху, однак у ривку не зуміла набрати балів, тому не змогла претендувати на медаль.

А металник молота з України Михайло Кохан завоював перше золото в цьому сезоні, метнувши молот на 78 м на етапі Континентального туру Kip Keino Classic 2026 у Кенії. Тож він уже перевершив власний рекорд сезону, але світовий рекорд поки належить чеському спортсмену Володимиру Мисливчуку — 80,69 м.

Український тріумф у Тирані

■ Софія Калина

У столиці Албанії провели чемпіонат Європи зі спортивної боротьби 2026 року. Уперше у своїй історії національна збірна України очолила медальний залік змагань. На турнірі виступили 30 українців, які виграли 11 медалей — шість золотих, одну срібну, а також чотири бронзові нагороди.

Перше золото для збірної України здобула Оксана Лівач у категорії до 50 кг. На шляху до фінальної сутички вона обійшла Ольгу Смирнову, дії якої на килимі відбувалися під білим прапором. У фіналі Оксані протистояла турецька спортсменка Евін Демірхан. Протягом двох хвилин суперниці не могли наблизитися до бажаного, щоб узяти бал. Проте перший усе ж заробила українка, як і всі наступні десять. Єдиноборство закінчилося нищівною поразкою туркені — 0:11.

У ваговій категорії до 59 кг Марія Винник і в категорії до 76 кг Анастасія

Алпеева так само стали володарками золотих нагород. У фінальному поєдинку змагань у категорії до 55 кг брала участь Лілія Маланчук, але її дотисла Андреа Ана з Румунії.

У ваговій категорії до 53 кг перемогу святкувала Марія Єфремова, яка у фінальному двобої відібрала титул чемпіонки Європи в грекینی Марії Преволаракі. Ірина Коляденко виступила в категорії до 65 кг і знову стала володаркою чемпіонського титулу. Їй удалося взяти в золотий захват «нейтральну» Аліну Касабієву. Золоту нагороду п'ятого змагального дня присудили також Надії Соколовській.

Робити 10 тис. кроків не потрібно

■ Зоряна Павлюк

Ходьбу називають одним із найкорисніших видів фізичної активності для підтримки ваги, покращення роботи серцево-судинної системи та зниження високого артеріального тиску.

І зазвичай ми звикли, що щоденна норма кроків має становити 10 тис. Однак нові дослідження свідчать про дещо менші показники. Під час 13-річного експерименту вчені виявили, що люди, які роблять щонайменше 7 тис. кроків на день, мають на 50–70 %

менший ризик передчасної смерті, ніж ті, хто робить менше.

Водночас після певного моменту додаткові кроки не справляють позитивного впливу, принаймні на цей конкретний результат. Проходження більше ніж 10 тис. кроків на день не було пов'язане з подальшим зниженням ризику смертності. При цьому дослідники зазначили, що ці дані не варто сприймати як обов'язкову норму, а просто як орієнтир. Додатково можна звернути увагу на показники середньої активності, характерні для людей різного віку.

В Україні зафіксували перший випадок «Цикади»

■ Ольга Турчак

В Україні виявили перший випадок субваріанта коронавірусу «Цикада» лінії «Омікрон».

За даними Міністерства охорони здоров'я (МОЗ), новий штам уже зафіксували у 23 країнах, однак Всесвітня організація охорони здоров'я не вважає його

небезпечнішим за попередні варіанти.

Підтверджений випадок «Цикади» виявили фахівці Центру громадського здоров'я України під час секвенування — лабораторного дослідження, що дозволяє генетично розшифрувати вірус і виявити, які мутації відбулися в геномі вірусу. Виявлення такого субваріанта підтверджує спроможність національної системи громадського здоров'я своєчасно ідентифікувати нові варіанти вірусу. «Симптоми «Цикади» не відрізняються від інших варіантів COVID-19: нежить, підвищена температура, кашель, головний біль, втома, втрата нюху або смаку, іноді подразнення очей або висипи. Вакцинація залишається найефективнішим способом захисту від тяжкого перебігу недуги та ускладнень від неї», — додали в МОЗ.

ЧОМУ ВИНИКАЄ НЕРВОВИЙ ТІК

■ Олександра Баландюх

У багатьох людей, мабуть, були ситуації, коли у найвідповідальніший момент (важлива зустріч, співбесіда, виступ тощо) раптово починає сипатися повіка, щока, а в декого виникає неконтрольоване посіпування плечей чи шиї. Це посіпування не викликає больових відчуттів, але вибиває з колії: людина не може зосередитися на головному, бо в голові постійно крутиться думка, що це посіпування побачать інші, а це бентежить, псує настрій, знижує працездатність.

«Таке посіпування тіла є не самостійним захворюванням, а сигналом організму, що час зупинитися, перепочити, перезавантажитися, — каже Наталія Боженко, доцент Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького. — Нервовий тік — це мимовільне скорочення м'язів, що виникає само собою, раптово, без контролю. Найчастіше це посіпування повіки, часте моргання, мимовільні рухи губ чи щоки, інколи — плеча або шиї».

Це не є небезпечно, не боляче, але дуже дратує і бентежить. Причини виникнення нервових тіків у більшості випадків доволі прості: перевантаження нервової системи, стрес, тривога, тривала робота біля комп'ютера.

Найчастіше такі посіпування виникають через стрес (навіть не завжди гострий, а хронічний), недосипання, перевтому, вживання забагато кави або енергетиків, тривожність. Іншими словами, організм сигналізує, що працює на межі. Рідше таке посіпування може бути проявом неврологічних станів (ураження екстрапірамідної системи, наприклад, хорея Гентінгтона), але це вже інше захворювання.

За словами невролога, найчастіше нервові тіки виникають у дітей (це дуже поширено і часто відбувається самостійно). У молоді мимовільні посіпування провокує стрес. На них часто скаржаться люди, які багато працюють і мало відпочивають.

Д-р Боженко запевнила, що «вимкнути» за секунду нервовий тік не вдасться, але можна зменшити його прояви. Ось кілька порад, якими можна скористатися під час виникнення нервового тіку: зробіть повільний видих (довший, ніж вдих), на кілька секунд сильно заплюште очі, а потім розслабте, переведіть увагу (приміром, змініть позу або порухайтесь). Якщо можливо — на хвилину відійдіть, головне — не заціклюйтеся. Що більше думаєте «ой, зараз усі бачать», то сильнішим буде тік.

Нервовий тік може тривати кілька хвилин або годин, кілька днів, а інколи й кілька тижнів. Він найчастіше виникає і посилюється при стресі й зникає, коли стає легше. Невролог каже, що в більшості випадків нервовий тік минає сам, коли людина добре виспить, відпочине, зменшить навантаження, заспокоїться. «Лікування потрібно не завжди. Іноді достатньо нормалізувати сон, зменшити вживання кави, відпочити», — зазначила вона.

Та коли тік тримається кілька тижнів, стає сильнішим, з'являються нові рухи чи звуки, заважає роботі чи сну або коли не схожий на звичайне посіпування та супроводжується іншими симптомами, варто звернутися до лікаря. Бо якщо довго ігнорувати нервовий тік, він може закріпитися як звичка і посилюватиметься через тривогу. Мимовільне посіпування, каже лікарка, не впливає на тіло, а на впевненість, комфорт у спілкуванні. І найефективніше лікування часто не в таблетках, а в спокої, хорошему сні, відпочинку, дбайливому ставленні до себе.

■ Марія Ляхова

Кишкові інфекції можуть початися з простих речей — немитих рук або неякісної їжі. Найбільше вони небезпечні для дітей, але ризик є для кожного.

Такі захворювання виникають через бактерії, що потрапляють в організм зі забрудненою водою або продуктами харчування. Часто вони мають тяжкий перебіг і по-

Як не захворіти через їжу

требують медичної допомоги.

Фахівці радять починати з базового — чистоти. Руки потрібно мити перед приготуванням їжі та після відвідин убиральні, а кухонні поверхні регулярно дезінфікувати. Важливо також захищати харчі від комах і тварин. Лікарі окремо наголошують, що сирі продукти не можна змішувати з готовими. Для

м'яса та риби необхідно використовувати окремі дошки й ножі, а їжу зберігати в закритому посуді.

Не менш важливо правильно готувати та зберігати їжу. Страви потрібно добре проварювати або просмажувати, не залишати їх надовго за кімнатної температури й не розморожувати продукти «на столі». У разі появи симптомів — слабкості, температури,

болі в животі, блювання чи діареї — медики радять не зволікати і звертатися до лікаря. Це допоможе уникнути ускладнень і швидше одужати.

ПРОПОЗИЦІЯ ПРАЦІ

Потрібна до роботи (на прибирання) помічниця – на цілий тиждень або на кілька днів (part-time). Забираю з околиць Old Bridge, South Amboy, Perth Amboy, Monroev.

Тел.: 732-309-7174 ¹⁷⁻²⁰

Оксана

Потрібні чоловіки для роботи на фабриці у Randolph, NJ. Навчаємо працювати з верстатами, забезпечуємо безкошт. мед. страхування, оплачуємо відпустку та святкові дні. Розмовляємо польською та англ. Тел. з пн. по пт. з 9 AM до 5:30 PM.

Тел.: 973-927-1100

ПОШУК ПРАЦІ

Даю уроки англійської мови стаціонарно та онлайн.

Тел.: 862-249-6156

Олександр ²⁷⁻³⁰

Даю уроки гри на музичних інструментах – скрипка та піаніно.

Тел.: 862-249-6156 ²⁷⁻³⁰

Олександр

НА ПРОДАЖ

Продаємо в Чернівцях 2-кімнатну квартиру на 1-му поверсі в гарному районі.

Тел.: 929-580-3180 ²⁰⁻²³

Наталія

ЗНАЙОМСТВО

Українка, 54 роки, познайомиться з самотнім освіченим українцем у віці 50-60 років, без шкідливих звичок, з високими моральними цінностями, спортивним, добрим – для дружніх стосунків і, можливо, створення сім'ї.

E-mail:

nit.rt46285@gmail.com

Олена

ПОСЛУГИ

Виконую ремонт кухонь і ванних кімнат. Гарантована якість. Добрі відгуки.

Тел.: 862-249-6156 ²⁷

Олександр

Агенство EastBridge Home Care

- Набирає на роботу працівників з ліценсом ННА для догляду за людьми похилого віку.
- Пропонуємо роботу в штаті Нью-Джерсі, а також курси ННА російською та англійською мовами.

732-385-7996 800-442-6979

УКРАЇНСЬКОМУ РЕСТОРАНУ в Нью-Джерсі

ПОТРІБНИЙ КУХАР,

а також працівник
для миття посуду

Тел.: 973-423-5808

ІМІГРАЦІЙНИЙ
АДВОКАТ

ЮЛІЯ ЄЛІСЕЄВА

JULIA YELISEYEVA, Esq.

- ☐ ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ ПОСЛУГ
- ☐ ПЕРША КОНСУЛЬТАЦІЯ БЕЗКОШТОВНО

☎ 347-462-1244

🏠 76 W Brighton Ave. Ste 211,
Brooklyn, NY 11224

✉ julawny@gmail.com

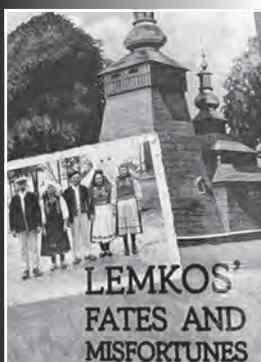
ТРАКІНГОВА КОМПАНІЯ

ШУКАЄ ДОСВІДЧЕНОГО

БУХГАЛТЕРА

в Нью-Джерсі для оформлення податків

732-991-0507

У ПРОДАЖУ

Книжка про історію Лемківщини в роках 1915-1948, на основі архівних матеріалів.

LEMKOS' FATES AND MISFORTUNES

Замовляти за тел.:

1-732-432-4928

або через імейл: szere777@msn.com

БУХГАЛТЕРІЯ УСІ ПОДАТКИ

Inna Earley CPA

973-342-9043

info@earley-tax.com

Подзвоніть або напишіть і ми надамо

БЕЗКОШТОВНО

інформацію як купити і продати
нерухомість у Нью-Йорку

*Потрібна допомога в продажі
нерухомості – телефонуйте, будь ласка*

(347) 612 8834
ivannakhimey@gmail.com
2219 Voorhies Avenue
Brooklyn, NY, 11235

Ivanna KHIMEY

Bright Horizons Realty, Inc
NYS Licensed Real Estate Associate Broker

шукаю партнера (США, КАНАДА)

для реалізації дитячої продукції
власного виробництва

фігурки тварин з дерева

✉ dadakacraft@gmail.com
www.etsy.com/shop/dadakacraft

Тижневик «Міст»

MeestWeekly

600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064, newspaper.usa@meest.com

РОЗМІЩЕННЯ ОГОЛОШЕННЯ
В ОДНОМУ НОМЕРІ
ТИЖНЕВИКА «МІСТ» КОШТУЄ:

Звичайне оголошення – \$ 5

В рамочці (розмір – business card) – \$ 20

Публікуватимуться лише оголошення,
написані розбірливим почерком і вислані
разом з money order або чеком.

ОГОЛОШЕННЯ МОЖНА ПОДАТИ ТЕЛЕФОНОМ АБО ЛИСТОМ

Tel.: 908-937-6342

НОВІ РЕАЛІЇ БОЙОВИХ ДІЙ

■ Іван Заторський

На російсько-українському фронті зараз відправляють американських гуманоїдних роботів-солдатів Phantom MK-1 для оцінки їхньої ефективності. Вони можуть допомагати в розвідці та логістиці, а тепловий сигнал, подібний до людського, здатен заплутувати супротивника.

Але й українська компанія Dev-Droid регулярно оновлює своїх бойових роботів, що дозволяє швидко адаптувати техніку до змін на фронті. Цією перевагою захопились у НАТО. Західні партнери вже визнають, що мають учитися у Збройних сил України. На думку адмірала П'єра Вандьє, верховного головнокомандувача НАТО з питань трансформації, Альянсу вкрай

необхідна українська «ДНК адаптації». Мова про регулярні дистанційні апдейти, які дозволяють додавати нові функції, виправляти помилки та підвищувати

ефективність систем буквально за лічені хвилини. ПЗ роботів оновлюють щонайменше кілька тижнів.

Розробники можуть тестувати нову функцію разом із підрозділом і вже протягом тижня розгорнути її на всіх системах. Приблизно раз на пів року компанія проводить серйозні апгрейди, які дозволяють змінювати можливості техніки, приміром, збільшувати дальність роботи роботів. Компанія підтримує постійний зв'язок з підрозділами, що допомагає оперативно реагувати на потреби й швидко впроваджувати зміни. Використання роботизованих систем на фронті значно зростає. За останні три місяці вони виконали більш ніж 22 тис. місій. Україна планує масштабувати цей напрям.

Механічний тенісист

■ Роман Журба

Китайські дослідники представили новий підхід до навчання роботів, завдяки якому гуманоїд зміг опанувати гру в теніс.

Ця розробка може стати проривом у сфері машинного навчання та прикладного ШІ. Замість складних систем аналізу рухів, які потребують великої кількості камер і точних даних, учені створили метод під назвою Latent. Він працює навіть із неповною інфор-

мацією, фокусуючись лише на базових елементах техніки — як-от удари справа і зліва, а також переміщення кортом.

Для навчання використали лише п'ять годин записів рухів спортсменів. На їхній основі сформували набір базових «моторних навичок», які потім завантажили в гуманоїдного робота Unitree G1. Після цього робот самостійно вчився адаптувати рухи до реальних умов: визначати траєкторію м'яча, підбирати момент удару та

коригувати положення ракетки. У результаті робот продемонстрував вражаючу ефективність: близько 90 % успішних ударів справа і майже 80 % зліва.

Попри те, що до повноцінних матчів із людьми робот ще не готовий, дослідники вважають досягнення важливим кроком уперед. Технологія може знайти застосування не лише у спорті, а й у практичніших сферах — там, де потрібна швидка адаптація до складних і динамічних умов.

Роботи обігнали людей

■ Роман Журба

Під час півмарафону в Пекіні десятки роботів-гуманоїдів китайського виробництва продемонстрували свої атлетичні навички й автономну навігацію, випередивши деяких бігунів-людей.

Торік робот-гуманоїд переміг із часом 2 год 40 хв, що більш ніж удвічі перевищувало час людини-переможця звичайних перегонів. Однак цього року контраст із 2025 роком був вельми значним. Кількість команд-учасниць не лише зростає з 20 до більш як 100, але й кілька роботів були помітно швидшими за професійних спортсменів, випередивши людей-переможців більш ніж на десять хвилин. На відміну від минулого року, майже половина учасників-роботів долала складнішу місцевість автономно під час 21-кілометрової гонки. Роботи та 12 тис. учасників-людей бігли паралельними доріжками, щоб уникнути зіткнень.

Цьогорічний робот-переможець, розроблений китайським брендом смартфонів Honor, фінішував із результатом 50 хв 26 с, що на кілька хвилин швидше за світовий рекорд у півмарафоні, установлений угандійським бігуном Джейкобом Кіплімо. Honor розробляла свого робота приблизно рік. Він оснащений ногами завдовжки від 90 до 95 см, щоб імітувати елітних бігунів-людей, та технологією рідинного охолодження, яку використовують у смартфонах компанії.

Розробники вважають, що вже 2026-го роботи зможуть пробігти «сто-метрівку» швидше ніж за 10 с. Китайська компанія Unitree Robotics продемонструвала новий прорив у сфері гуманоїдної робототехніки. Її робот Unitree H1 під час випробувань зміг розігнатися до швидкості близько 10 м/с, що наближає його до результатів найшвидших людей планети.

Під час тестів на легкоатлетичній доріжці зафіксували показник 10,1 м/с, хоча в компанії допускають незначну похибку вимірювання. Для порівняння: середня швидкість під час рекордного забігу на 100 м Усейна Болта 2009 року становила близько 10,44 м/с.

Робот має зріст і масу, близькі до людських: його вага становить приблизно 62 кг, а довжина ноги — близько 80 см. Завдяки цьому розробникам удалося досягти максимальної природної механіки руху, що й забезпечило настільки високу швидкість.

■ Олег Садовий

Компанія Hyundai Motor Group спільно з Kia розробили нового пожежного робота, здатного працювати в умовах екстремальних температур. Машину безплатно передали Національній пожежній агенції Південної Кореї, і вже за кілька тижнів вона взяла участь у гасінні реальної пожежі на заводі в провінції Північний Чхунчхон.

Робот призначений для роботи в небезпечних умовах, куди рятувальникам

Пожежник, що працює за 800 градусів

заходить надто ризиковано. Він може першим заїжджати в будівлі, дистанційно оцінювати ситуацію, передавати відео з місця події та безпосередньо гасити осередок займання, поки пожежники залишаються в безпечній зоні.

Основою для розробки стала військова платформа HR-SHERPA, яку Hyundai раніше створювала для армії. У результаті з'явилася шестиколісна машина з приводом 6 x 6 і електродвигунами, вбудова-

ними в маточини коліс. Така конструкція дозволяє роботу розвертатися на місці на 360 градусів, що особливо важливо в тісних приміщеннях або завалених проходах. Максимальна швидкість робота сягає 50 км/год. Він здатен долати підйоми до 60 % поздовжнього нахилу та до 40 % бокового, а також переїжджати через перешкоди заввишки до 30 см. Для орієнтації в умовах густого диму використовують систему камер з елементами штучного інтелекту (ШІ) та

інфрачервоні сенсори коротких і довгих хвиль.

Корпус машини має систему саморозпилювального водяного охолодження та теплової ізоляції, що дозволяє витримувати температури до приблизно 760–800 градусів за Цельсієм без пошкодження електроніки чи батареї.

У середині робота також установлений фотолюмінесцентний пожежний шланг високого тиску. У повній темряві він світиться, допомагаючи рятувальникам орієнтуватися в

задимлених або підземних приміщеннях і знаходити шлях до виходу.

Наразі машиною керують дистанційно, однак розробники планують зробити її цілком автономною. Робот уже оснащений системою збирання даних, що фіксує температуру, рівень диму, масштаби пожежі й інші параметри. У майбутньому ці дані використовуватимуть для навчання нейромереж, аби робот міг самостійно оцінювати ситуацію, визначати пріоритетні осередки займання та обирати оптимальний спосіб гасіння.

ГОРОСКОП ІЗ 14 ДО 20 ТРАВНЯ

Овен (21.03—20.04)

Ваш гаманець може тішити приємною вагою завдяки давнім проектам, про які ви вже могли й забути. Але не варто робити сумнівні інвестиції. Зараз найкращий час, щоб закрити борги або переглянути свої витрати. У кар'єрі можливий несподіваний поворот — є шанс, що керівництво або партнери нарешті помітять вашу ініціативність. Дійте сміливо, але намагайтеся уникати зайвої імпульсивності, інакше вона може вдарити по здоров'ю.

Телець (21.04—21.05)

Настає час для планування та закладання фундаменту на друге півріччя. Грошові надходження будуть стабільними, але великі покупки краще відкласти, необхідно заощаджувати, а не розкидатися на миттєві забаганки. Вам може надійти пропозиція про підробіток, яка на перший погляд здається нудною, але дасть чудові дивіденди. Будьте уважні з документами: перевіряйте кожну кому в договорах, які підписуєте. Вашим слабким місцем може стати горло та шийний відділ хребта.

Близнюки (22.05—21.06)

Ваш інтелектуальний капітал відтепер активно працюватиме на вас. Зараз чудовий час для монетизації своїх ідей — новий проєкт або пропозиція щодо оптимізації робочих процесів. Однак уникайте швидких схем збагачення, бо є ризик залишитися ні з чим через неухважність. Колеги можуть спробувати втягнути вас в офісні інтриги, та ви зберігайте нейтралітет і займайтеся своїми справами. Фінансовий успіх прийде завдяки комунікації та вмінню домовлятися навіть із найскладнішими людьми.

Рак (22.06—23.07)

Настає час збирати плоди. Будуть заслужені бонуси за ваші колишні зусилля — несподівані премії, подарунки або повернення старого боргу, на що ви вже й не розраховували. Остерігайтесь спонтанних витрат на прикрашання будинку, краще спершу складіть чіткий список необхідного. У професійній сфері варто проявити «м'яку силу» — інтуїція підкаже, коли потрібно промовчати, а коли заявити про свої права. Ваше самопочуття безпосередньо залежатиме від вашого настрою та емоційного тла.

Лев (24.07—23.08)

Ви опинитесь у центрі уваги, що безпосередньо позначиться на ваших прибутках. Ваше вміння ефектно презентувати себе допоможе укласти вигідний контракт або отримати омріяне підвищення. Однак важливо не втратити контроль над витратами на іміджеві речі. Пам'ятайте, що статус підтверджується професіоналізмом, а не лише дорогими аксесуарами. Будьте обережні у партнерських стосунках: хтось з оточення може спробувати видати ваші ідеї за свої.

Діва (24.08—23.09)

Аналітичний склад розуму стане головним інструментом для вашого фінансового зростання. Ви можете знайти помилки там, де їх не помітили інші, і це гідно оцінить керівництво. Зараз слушний момент для навчання або запису на курси — вкладені в знання гроші окупляться дуже швидко. Уникайте позичати гроші, навіть друзям, оскільки це може надовго зіпсувати ваші стосунки. Ваш організм може гостро реагувати на будь-які зміни в раціоні або навіть у рутині.

Терези (24.09—23.10)

Вас підштовхнуть до пошуку балансу між витратами на задоволення та заощадженнями. Можливо, доведеться зробити вибір між довгоочікуваною відпусткою та важливими інвестиціями у свій комфорт або техніку. У кар'єрі настає час дипломатії: вроджені навички перемовника допоможуть вам залагодити затяжний конфлікт у колективі. Не бійтесь делегувати частину своїх повноважень, ви не зобов'язані тягнути все на собі.

Скорпіон (24.10—22.11)

Ви отримаєте можливість кардинально змінити свої джерела доходу. Це може бути як довгоочікувана зміна роботи, так і запуск власного проєкту, який довго тримали в таємниці. Є ризики, пов'язані з чужими грошима — кредитами та позиками. Будьте надзвичайно уважні під час заповнення будь-яких фінансових документів. А ваша прозорливість допоможе виявити недоброчинців у діловому середовищі ще до того, як вони встигнуть нашкодити.

Стрілець (23.11—21.12)

Перед вами відкриваються нові горизонти в міжнародній співпраці або віддаленій роботі. Ваші ідеї будуть затребувані, але для їхньої реалізації знадобиться чітка стратегія, а не лише ентузіазм. Можливі витрати, пов'язані з навчанням або поїздками, які в майбутньому дадуть хороший прибуток. У стосунках із колегами краще бути менш прямолінійними, щоб не нажити собі ворогів. Фінансова удача чекає на вас, якщо не боїтеся масштабувати свої амбіції.

Козеріг (22.12—20.01)

Ваша дисципліна та працьовитість нарешті перетворяться на конкретні цифри в рахунках. Зараз сприятливі довготривалі інвестиції, а у кар'єрі можлива перевірка на міцність із боку керівництва, тож уникайте участі в будь-яких корпоративних інтригах. Також корисними будуть великі придбання, які прослужать вам довгі роки. Уживайте більше продуктів, багатих на кальцій, і бережіть коліна під час занять спортом, адже суглоби та зуби можуть неприємно нагадати про себе.

Водолій (21.01—19.02)

Необхідно переглянути свої фінансові звички і, можливо, знайти доволі нестандартний спосіб заробітку. Ідеї можуть здаватися оточенню божевільними, але саме вони принесуть успіх у довготривалій перспективі. Будьте обережні з електронікою та технікою, адже можливі раптові поломки, що вимагатимуть непередбачених витрат. Не варто вкладати гроші в проєкти друзів, щоб у підсумку не втратити і фінанси, і дружбу.

Риби (20.02—20.03)

Довіряти своїй інтуїції доцільніше, ніж чужим порадам. Можливі цікаві пропозиції щодо творчої співпраці, які розкриють ваші приховані таланти й дадуть непогані гроші. Удалими будуть справи, пов'язані з мистецтвом, допомогою іншим або психологією. Однак будьте пильні: у фінансових справах можуть виникнути непорозуміння. Не підписуйте важливі документи, якщо відчуваєте хоча б найменший сумнів усередині. Ваша імунна система може бути ослаблена, тому підтримайте її хорошими вітамінами і якісним харчуванням.

Світлана Таланова

Т	Р	Е	Б	Ь	Л	О	М	А	П
П	Х	Р	І	Н	К	Л	Б	Л	Р
А	Л	І	Т	С	І	У	А	О	О
С	Л	І	Т	О	Н	Г	Л	Б	П
К	О	Л	Е	К	Т	И	В	Р	А
Т	А	А	М	В	А	Р	Т	Е	Г
А	Р	К	О	Л	О	Н	А	П	А
Р	О	А	М	Ь	Т	І	П	І	Н
А	К	К	А	Л	І	Б	Р	Г	Д
Н	Я	І	Т	Н	А	Р	А	Г	А

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: бал, гарантія, гіпербола, гул, калібр, кін, колектив, колона, літо, мольберт, пас, п'яма, пропаганда, стіл, таран, травма, хрін. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 19: корт.

Хіаомі випустила власне морозиво**■ Сніжана Непийпиво**

Китайська компанія Хіаомі здивувала новим незвичним продуктом — фірмовим морозивом, яке створили за аналогією до розробки смартфонів. Презентацію десерту провів Сунь Цюнь, менеджер із продуктів REDMI, під час внутрішньої конференції.

Основою десерту стало пшоно, яке пройшло кілька етапів «розробки». Спершу крупу пропарювали до однорідної маси, потім обсмажували за низьких температур, а на фінальному етапі перетворювали на насичене «рисове молоко» за технологією, подібною до виробництва тофу. Отриману суміш поєднали з коров'ячим молоком і

доповнили обсмаженим пшоном для текстури. Обладнання для виробництва надали партнери з Mengniu.

Лінійка отримала знайому для фанатів бренда структуру: Standard — 0,83 USD; Pro — 0,97 USD; Max — 1,24 USD. Першу партію морозива працівники розкупили майже миттєво. Це не перший гастрономічний експеримент компанії — раніше вірусну популярність здобули її фірмові закуски.

Лей Цзюнь, генеральний директор Хіаомі, пояснив, що компанія наразі не планує масового продажу через відсутність відповідної ліцензії. А втім, скуштувати десерт зможуть відвідувачі екскурсій на виробництві електромобілів Хіаомі EV.